

Regională
Hunedoara-Deva

Proletari din toate țările, uniți-vă!

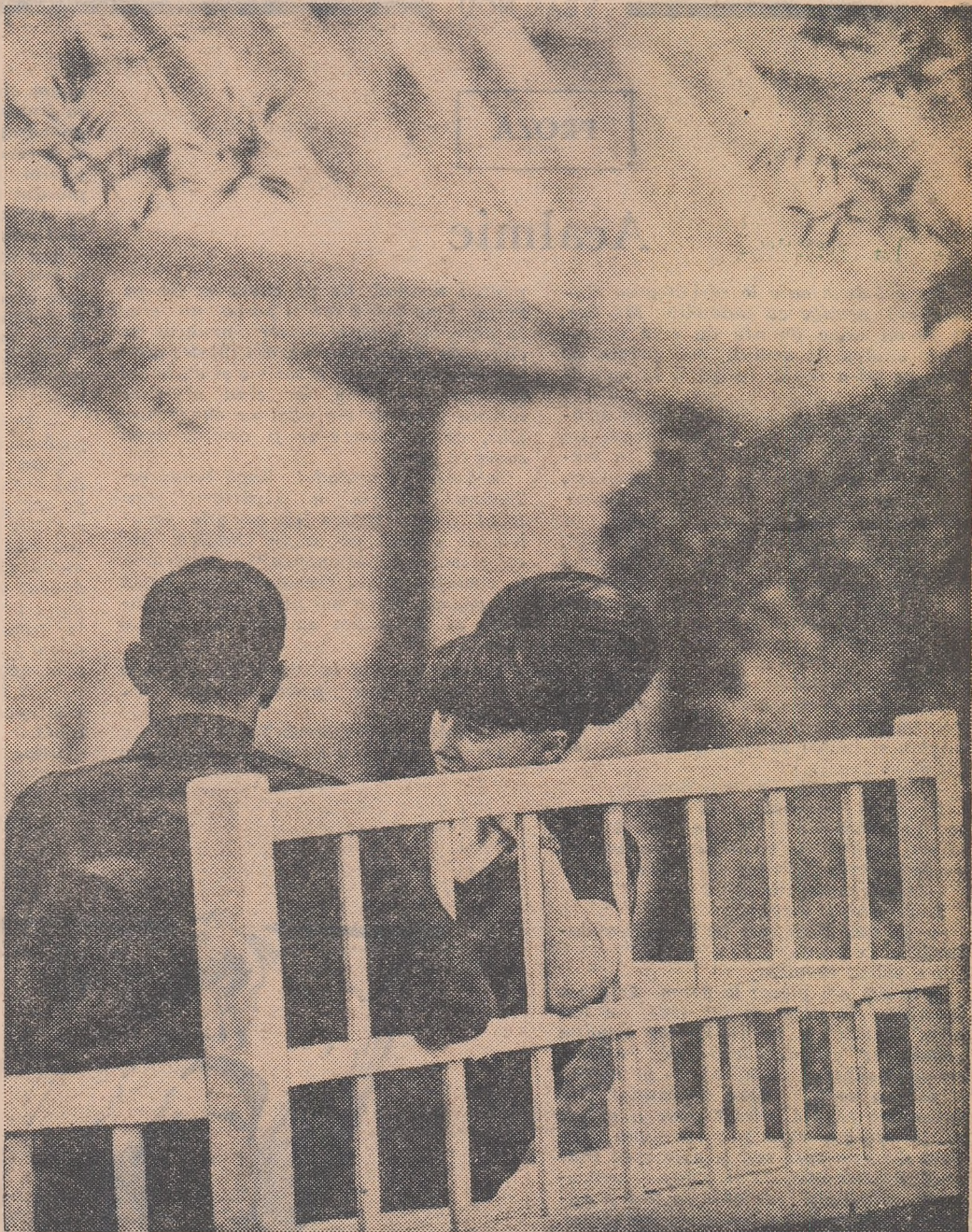
Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

IN ACEST NUMĂR:

**Figurile geometrice
umblă cu șotii**

**Remedii la îndemîna
oricui...**

În parcul din Mihailovskoe

Foto: V. Savostianov

CURA DE SLĂBIRE A CALCULATOARELOR

Rivalii moderni ai turnurilor Kremlinului
(Citiți în pag. 6-a „Orașe'e nepoților“)

Foto: J. Denisenko

**Întîlnire
cu un tigru
și un trib**

**Gimnastica
voinței**

Anul XXIII

27

(1164)

7 iulie 1967

12 pagini, 1 leu

PROZĂ

Acalmie

Mă voi duce oare la sărbătoarea cin-tecului? Ajunge cu îndoielile. Mă duc. O să-mi aduc aminte de cele întâmplate cândva de demult, mai precis, de ceea ce mi-a rămas întipărit în memo-rie.

Pluteam pe „Nadejda”, un iacht stră-vechi, venind de la Turku. Eram un fel de căpitan. Timmu Uietoa, tu tre-buie să-l știi, era un fel de timonier, iar Ian Altoa din Orbus, simplu ma-rinar. Mus, sau mai precis bucătar, era unul din Igakiul, un bărbat mic de stat, dar rău ca o fiară. Când m-am dus să-l angajez și am întreb-o pe maică-sa unde-i este feciorul, ea mi-a făcut semn cu capul spre tocilă și mi-a spus:

— Iși ascute cuțitul. Se duce să dan-seze.

M-am uitat într-acolo și, într-adevăr, l-am văzut ascuțindu-și cuțitul. I-am dat bună ziua. El își cerca cuțitul pe unghie și în loc să-mi răspundă la sal-ut mi-a zis:

— Brici. Trece și prin palton.

Eu l-am întrebat: vrei să fii bucă-tar pe „Nadejda”? El s-a ridicat și a băgat mâinile în buzunar, și-a umflat burta și m-a întrebat la rîndul lui:

— Cu schimburile tale?

L-am liniștit pe dată:

— Iți dau două sute pe lună. Scanda-lurile — pe gratis.

I-a plăcut învoiala.

Uite așa am plecat la drum. Asta s-a întâmplat în vara anului 1923, nu îmi aduc aminte în ce lună, dar situația „Nadejdei” era deznădăduită. Pluteam de două săptămâni. Mă uitam pe hartă: o nimica toată două săptămâni. S-a întâmplat că s-a stîrnut doar o adiere de la sud-est, care și-a schimbat deo-dată direcția spre sud și apoi spre sud-vest. Pînzele atîrnau fleșcăite și nemîșcate. „Nadejda” de abia se țira și au-zeam fără încetare clefăitul pompelor. Marea e o poamă bună, dar pentru un corăbier de pe un vas cu pînze nimic nu poate fi mai rău decît o asemenea întindere liniștită, moartă, un fel de masă goală-goluță. Nici să cînti nu-ți vine. Plictiseala te strînge de gît. Acal-mia mai degrabă decît furtuna îl trans-formă pe un om adevărat într-un fri-cos bicisnic. Înțelegi, cînd toate vije-liile se aruncă deodată asupra ta în gol-ful Botnik și, pînă să-ți tragi măcar cipicii în picioare, toată vela s-a și fă-cut ferfeniță, n-ai încotro și trebuie să fi bărbat. Dacă nici atunci nu-ți dove-dești curajul, înseamnă că nu ți-e dat și-ți rămîne să trăiești pe lume doar pentru că nu mai sînt locuri în cimi-tir.

Cînd marea e cuprinsă de acalmie, trebuie să te mărginești la cabina mi-nusculă, pe care o împarți cu ceilalți trei tovarăși și cu clefăitul monoton al pompei. Marea strălucește așa de tare, că te orbește. Și toți sînt cu ochii pe tine: doar tu ești căpitanul „Nadejdei”, din vina ta s-a terminat carnea, din vina ta nu se mai poate bea apa, din vina ta s-au înmulțit sobolanii, din vina ta gîlgăie apa în santină și trebuie să tragi la pompă, în cală. După aceea nici nu se mai uită la tine și poți să-ți ieși din mînți. Pînă și în ochii naviga-torilor apare un fel de liniște, încît omul te privește, dar tu îți dai seama că nu te vede, că se uită prin tine.

E ușor să fii primul cînd poți acționa, fte și greșit. Dar încearcă să fii primul cînd le vezi pe toate și nu poți face nimic, iar pompa ctefăie la nesfîrșit. Gura-ți devine slobodă, dacă nu se în-chide de tot, ceea ce e și mai rău...

Timmu Uietoa avea timp să se gin-dească și la păcatele mele. Iși aduse aminte de ele pentru că între noi fusese o femeie, mai precis, o fată, căreia îi scriam amîndoi, încercînd, fiecare, să o cucerească.

Așa stăteau lucrurile între mine și Timmu. „Nadejda” nu se clintea din loc, pînzele atîrnau, marea era uriașă și netedă, plîngerile marinarilor fără de sfîrșit și în acest iad albastru, tre-buia să mă gîndesc tot timpul cum să mă descurc, să nu mi se confişte va-sul în port.

Ian Altoa din Orbus era un tip gin-ditor. Se gîndea și cînd clefăia și cînd nu clefăia pompa. Iar de gîndit se gin-dea la moara lui de apă, prima și sin-gura moară de apă din toată regiunea Muba, care ar fi trebuit să-i aducă bani frumoși. Pentru moară asta ridicase un hambar mare, în care-și băgase și ul-timul ban. De moara lui își aduc amîn-te oamenii pînă în zilele noastre...

Între mine și Timmu era o fată și vremea asta liniștită ne rodea fără milă. Din pricina timpului se întîmpla ca fata asta să strîngă un braț de fin și să se culce în cămaruța ei, dar, în același timp, să se auză și trîmbița ei

puntea noastră, fie pe chepeng, fie pe vergă. Fata parcă era și parcă nu era, ca diavolul în care Luther a aruncat cu călimara. Eram convins, am înțeles din-tr-odată că Timmu a zărit-o și el, la fel de bine ca și mine, iar cînd ni s-au întîlnit privirile s-a iscat un sunet fără glas, ca și cum s-ar fi ciocnit două coase în iarbă.

Iată-ne pe amîndoi lîngă bompres. Timmu privește în depărtare, spre locul unde trebuie să se afle însu-lele de piatră pe nume Okunev, iar eu privesc, de asemenea, în depărtare, la cealaltă insulă Okunev: atîta venin s-a adunat între noi încît nu e cu pu-tință să ne uităm amîndoi la aceeași insulă.

Timmu se uită la insula lui, eu la a mea, după care prietenul meu îmi spune:

— Haina mi-o plătești?

Dar de uitat nu se uită la mine, așa

neam cite un cuvîntel pe nemfește sau în finlandeză. Ne-am înfățișat ca niște adevărați gentlemani și pe înserate, fie-care casă mirosea a ars: ardeau inimile fetelor. În tot timpul asta nu ne-am pierdut din ochi unul pe altul, pentru ca nici unul din noi să nu șteargă pu-tina singur.

Dar nu știu cum s-a făcut că în toiul nopții Timmu a reușit să dispară. Am luat-o la fugă, cu un cuțit în inimă. Ienupării licăreau în zăpadă, luna stră-lucea, iar în sufletul meu era ceață.

Ușa de la camera Liinei era deschisă, dar tatăl ei mă opri și mă trată cu bere.

— Perechea ta i-aici, îmi zise el. La fiică-mea.

Cum am auzit vorbele astea am și dat buzna în cameră. Timmu se lungise pe marginea patului. Brațul lui se în-colăcise după gîtul Liinei ca un inel, sau mai exact, ca un cauciuc de auto-mobil. Cînd am văzut-o și pe asta l-am apucat de guler și am tras. Timmu ră-mase pe pat, iar eu cu gulerul hainei în mînă. Liina începu să plîngă și se dădu jos de pe pat. Timmu se ridică și el, negru la față.

— N-am să mă bat în casă străină, îmi spuse el. Să mergem după colțul casei.

Liina îi spuse plîngînd lui taică-său:

că nu înțeleg cu cine vorbește: cu mine sau cu ancora?

Și după puțin timp, repetă întrebarea: — Haina mi-o plătești. Gulerul și toți nasturii...

Eu înțeleg că, fiind căpitan, nu-mi pot slobodi mînia și de aceea îi răs-pund pe același ton, adresîndu-mă an-corei:

— Cel care s-a agățat de logodnica altuia trebuie să fie mulțumit că a scă-pat nevătămat. Nu plătesc.

Timmu o ține pe-a lui:

— Și încă cum ai să mă plătești!

Vezi de ce-ți în stare un drac de fe-meie, chiar și de la distanță, dacă nu bate vîntul! Doar eu și Timmu am fost prieteni cum greu mai găsești: am fost confirmați împreună, armata am jăcut-o tot împreună, am navigat me-reu pe același vas, iar la Hamburg ne-am încăierat și ne-am bătut amîn-doi spate-n spate. Am făcut și curte aceleiași fete, pînă mi-am găsit și eu perechea. Acum se poate vorbi despre asta, furtunile au rămas în urma noas-tră. Dar atunci aveam amîndoi aceeași ochi, așa că și Timmu și-a aruncat pri-virile tot spre fata care-mi plăcea mie, ca și cum ar fi fost singură pe lumea asta. N-ar trebui să se întîmple așa în viață, și totuși...

Am plecat din nou împreună pe mare, de Crăciun ne-am întors din Germania și-am început să colîndăm din casă în

— Repede, tată, ia-te după ei, să nu se omoare din cauza mea.

Tatăl ei veni după noi, ne aduse o bere și ne împacă. Iar Liina luă haina lui Timmu și începu să-i coase la loc gulerul.

Și cînd ea începu să coase, uite așa puțin aplecată, cu cirilionții căzuți pe sprîncene, ca într-un tablou, și unul din ochi îi lăcrima, iar celălalt privea cu minie, atunci am simțit ce mult o iubesc. Tu nu poți să înțelegi asta. Parcă acum mai există dragoste sau, altfel spus, pasiune! Mă uitam la ea și sim-țeam ceva neobișnuit, de parcă m-aș fi urcat pe o magazie, și magazia luase foc sub mine. Cosea Liina gulerul asta, iar inima mea... N-am mai putut să rabd și i-am cerut răs-picat:

— Acum, Liina, să sput clar, față de tatăl tău, față de mine și de Timmu, pe cine alegi: pe el sau pe mine? Dacă nu te hotărăști, se lasă cu vîrsare de sînge.

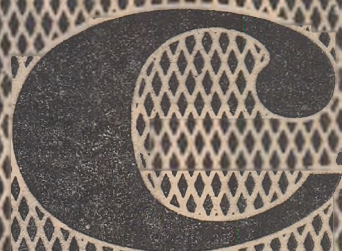
— Sînt încă așa de tînără, răspunse ea. Trebuie întîi să mă gîndesc.

Tatăl ei se amestecă în discuție:

— Ce fel de tinerețe mai e și asta, dacă doi băieți buni se încrîncenează unul împotriva altuia, ea doi berbeci bătrîni.

Liina își ascunse fața în haina lui Timmu și începu să chicotească, de par-că ar fi gidilat-o cineva, după care

cartea

— Sînt încă așa de tînără. Dați-mă puțin răgaz.

Ce nevoie avea să se gîndească, ce nevoie avea de vreme? Voia, pur și simplu, să ne ducă de nas, știa că e frumoasă și credea că de dragul ei o să ne luăm la bătaie și o să ne în-junghiem cu cuțitele. Fetele asta și aș-teaptă: să se bată bărbații pentru ele. Ce se mai bucură atunci: plîng cu ochii și rid cu inima.

Nu mai era nimic de făcut. Am lăsat-o pe Liina să se gîndească și am plecat împreună cu Timmu. Plimbarea a fost lungă și tristă. Cînd mă opream eu, Timmu mă aștepta, cînd se oprea Timmu, îl așteptam eu. La jumătatea drumului, Timmu îmi spuse:

— Ascultă-mă prietene, trebuie să ne batem, altceva nu ne rămîne de făcut.

— Ții tare mult? l-am întrebat eu.

— Să încercăm, poate ne mai liniștim.

Noaptea era limpede, luna strălucea, toată zăpada numai solzi, o liniște fer-mecătoare, în jur nici țîpenie de om și numai noi doi să ne batem. l-am spus:

— Asta și vrea Liina! La asta vi-sează.

Timmu se gîndi puțin și fu de acord cu mine:

— Da, chiar asta visează. Să mer-gem.

Am pornit din nou la drum și ne-am înțeles ca eu să încerc s-o conving pe Liina, scriindu-i o scrisoare și ca el să încerce de asemenea s-o convingă pe Liina, scriindu-i și el o scrisoare, pre-cum că soarta noastră, a amîndurora, e în mîna ei și Dumnezeu cu noi.

Timmu și-a adus aminte pe puncte de haină și de gulerul ei doar pentru că primise, la Turku, o scrisoare de la Liina, în care îl anunța că a și ales. Timmu zburase din rîndurile candidați-lor. Mie, însă, nu-mi scrisese nimic o vreme, ca să mă fiarbă fără apă.

Uite așa ne-a fost dat să plecăm din Turku. Pînă la urmă, vîntul și-a schim-bat direcția spre nord-vest și am ajuns la Aegna...

Iuhan Smuul

CALEIDOSCOP

● Noua clădire a muzeului „A. S. Pușkin” și-a deschis de curînd porțile pentru publicul vizitator. Cele 27 de săli ale mu-zeului cuprind peste 1 500 de ex-ponate. Printre acestea, se numă-ră portrete ale scriitorului reali-zate în timpul vieții lui, o colec-ție de desene de Pușkin după li-chidarea mișcării decembrisților, originalele primelor ilustrații la operele lui Pușkin etc.

● În Italia a fost editată o culegere de articole și stu-dii literare de V. Sklovski.

● În Uniunea Sovietică au început pregătirile pentru aniversarea a 100 de ani de la nașterea lui Maxim Gorki. Eve-nimentul va avea loc în cursul anului viitor, dar de pe acum a fost constituit un comitet jubili-iar, în frunte cu Konstantin Fedin. Au și fost schițate planu-riile editoriale în legătură cu a-cest eveniment.

● Editura „Karl Hanzer” din München a publicat, în tra-ducere, povestirea lui V. Siomin „Șapte într-o casă” și o povestire de Vasili Axionov. În același oraș, dar la editura „Taschenverlag” a apărut culegerea de povestiri a lui Mihail Zoscenko, „Cartea al-bastră”.

ARTIZANAT

500.000 de noduri pe metru² = Buhara

Covoarele din Buhara erau la mare preț încă înaintea erei noastre, când, alături de cele persane, împodobeau palatele potentatilor orientali. În secolul XIII ele au trezit entuziasmul celebrului călător venețian, Marco Polo, iar acum continuă să se întâlnească în orice gospodărie din Asia Centrală și să fie foarte cerute pe piața mondială. Un singur lucru nu se știe însă despre ele: covoarele de Buhara și-au păstrat numele, pentru că acesta le-a adus faima, dar ele nu mai sînt confecționate

Un „record“ care merită consemnat: 1 148 000 de noduri pe metrul pătrat se folosesc doar pentru piesele de muzeu.

la Buhara, ci la Așhabad, Kizil-Arvat, Baharden, Gheok Tepe, Tadjen și alte localități din Turkmenia. Vechea lor patrie s-a specializat într-o altă artă tradițională: broderiile cu fir de aur. Din școala profesională înființată prin 1930, pentru a favoriza descătușarea femeilor și fetelor turkmen din rigida tradiție musulmană, au ieșit o sumă de țesătoare calificate. Dându-li-se apoi posibilitatea să studieze mai departe unele au părăsit această meserie, dar altele au îndrăgit-o atât de mult, încît au rămas la țesătoria din Așhabad, unde mai pot fi văzute alături de fetele tinere pe care le-au format între timp. În portul lor viu colorat, muncitoarele de toate vîrstele stau în fața războaielor ca în fața șevaletului. Comparația nu este deloc exagerată, căci din mîinile lor îndeminative ies adevărate opere de artă. În mîna stîngă iau un firicel de lînă colorată, ajutîndu-se de dreapta îl trec pe sub firele de in, bine întinse, ale urzelii, îl înnoadă și-i taie capetele la lungime egală cu ajutorul unui cuțit indoit. Totul se petrece cu o viteză uimitoare. Pînă să citești această descriere, fiecare țesătoare a făcut cel puțin o jumătate de duzină de noduri. Și totuși la un metru pătrat de covor se lucrează o lună încheiată... pentru că el cuprinde 500.000 noduri! Fetele sînt atât de antrenate încît abia de-și aruncă din cînd în cînd privirile asupra foii cu modelul covorului, pe care-l rețin foarte ușor, deși se schimbă des.

Privind covoarele în lucru sau pe cele din muzeul fabricii e greu de spus care-i mai frumos: judecata lui Paris trebuie să fi fost o jucărie pe lîngă această dilemă. Toate sînt impecabil lucrate, iar firele tăiate scurt, exact la aceeași înălțime; calitatea crește o dată cu numărul nodurilor. Caracteristice le sînt modelele geometrice și nuanțele roșcate, calde, cu o gamă foarte largă, de la roz palid pînă la maroniu închis.

Decanul covoarelor de Buhara din perioada turkmenă se află la Muzeul de artă din Așhabad. Are 193,5 m², cîntărește 865 kg și a fost lucrat de 35 țesătoare în 7 luni.

Valoarea acestor bijuterii a fost recunoscută la tirgurile internaționale de la Paris, Moscova, Bruxelles și Leipzig, unde au primit numeroase medalii și diplome. În același sens vorbește globul pămîntesc aflat la expoziția țesătoriei,

suprimă pentru prima oară în istorie munca la operațiunile de presare a amestecurilor și evită uscarea și suflarea, dar mărește și precizia în turnare și ameliorează condițiile de igienă din ateliere.

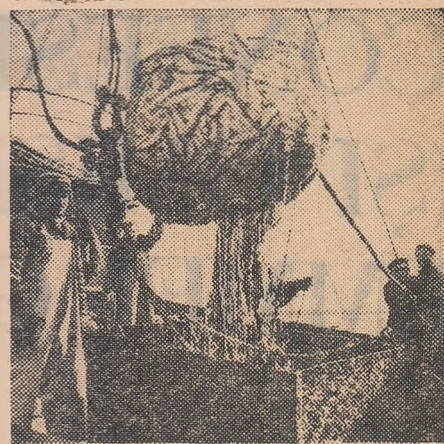
APE MINERALE

Marea fără furtuni

Se întinde pe o suprafață de 700.000 kilometri pătrați. Locuitorii regiunilor Moscova, Gorki, Vologda, Iaroslavl și Reazan calcă pe valurile ei fără să-și ude picioarele. Centrul mării se află sub Moscova, mai exact sub strada Talalihin. Acolo a fost forată o sondă de mare adîncime care a atins fundul vechii mări subterane. Redescoperit de hidrogeologi, marea a devenit cunoscută pentru apele ei minerale.

Un litru de apă de mare conține 37 grame de sare, pe cînd în apa adusă din adîncurile mării de care vorbim s-au aflat tot la un litru 260 de grame de sare. Specialiștii au studiat proprietățile apei cu o mineralizare atât de mare și au constatat că ea vindecă rapid o seamă de afecțiuni ca reumatismul, bolile nervilor periferici etc. Deasupra stratului de apă sărată se află în aceeași mare, pe aproape toată întinderea ei, straturi de ape minerale cu alte compoziții. De aceea pe urmele geologilor care continuă explorările în această zonă pășesc constructorii de sanatorii. Pînă în clipa de față s-au născut astfel o sumedenie de noi stațiuni balneare. Astăzi se construiesc sanatorii în regiunea Smolensk, nu departe de pitorescul lac Sapșo pe care Prjevalski îl considera un „Baikal în miniatură“. Nu va trece mult și apa minerală „Sapșo“ va apare și în comerț. Proprietățile ei curative o situează pe același plan cu apa de „Essentuki“. Ape cu proprietăți asemănătoare au fost descoperite și în stațiunea balneară „Suksun“ din regiunea Perm, și în preajma sanatoriilor „Arhanghelskoe“, „Dorohovo“, „Porecie“, „Istra“ din regiunea Moscova.

Apele din întinsa mare subterană și-au găsit întrebuințare și în industrie. Astfel, în incinta combinatului de carne din Moscova a fost săpată o sondă adîncă de 1.170 de metri. Soluția de sare din subteran este trimisă direct în instalațiile frigorifice și în ateliere unde se folosește la sărarea pieilor de animale. Soluția fiind mai grea decît apa îngheață numai la minus 20 de grade. Este exact ceea ce trebuie în aceste instalații. Combinatul va economisi anual de pe urma folosirii apei din marea subterană 10.000 de tone de sare, adică 186 000 ruble.

„Oamenii mării“ scot la suprafață navele pline ochi cu scrumbii.

motoare, de teorie a navei sau planuri de perspectivă etc. se preocupă actualmente de proiectarea unei noi și originale baze plutitoare de pescuit.

...Datorită construcției lui deosebite, două coci care permit remorcarea a două traule, pescadorul și-a făcut în scurtă vreme plinul și acum, cu toată forța motoarelor, se îndreaptă spre nava bază. În fine, la orizont începe să se contureze prin binoclu un punct. Dar nu e o navă de tip „Vostok“ ci încă o insulă, deși pînă la cel mai apropiat țărm sînt mii de mile. După cîteva ore, ciudata insulă devine vizibilă cu ochiul liber. Rotundă cum este aduce foarte mult cu un atol, mai ales că e alcătuită din... cîteva gigantice bastimente. Este o insulă plutitoare, un port unde pescadoarele intră în revizie pe un doc, unde se descarcă peștele și unde echipajele se pot odihni în voie. Rezultatul este că navele pot acționa timp de 2-3 ani în loc de numai cîteva luni ca pînă acum!

La serviciul „planuri de perspectivă și baze economice“ al șantierului Amiralității a și fost pus la punct planul primului catamaran de pescuit oceanic, care va fi lansat la apă în cursul acestui an. În ce privește portul plutitor, acesta se mai află încă în studiu. Probabil că el va fi compus din mai multe corpuri care să alcătuiască o insulă atol sau, poate, navele vor fi aliniate în șir, asemeni unui dig. „Nu încapem nici o indoială, a declarat Mihail Beleaev, șeful serviciului susmenționat, proiectul nostru va prinde viață chiar în următorii ani“.

CONSTRUCȚII DE AUTOMOBILE

Un milion de limuzine

„Am parcurs cu „Volga“ 137.000 de kilometri fără să reincarc acumulatorul și să schimb discul de ambreiaj. Este, după părerea mea, o dovadă convingătoare pentru rezistența mașinii“ s-a exprimat plin de admirație față de limuzina sovietică finlandezul W. Aho.

Se cuvenea să începem cu o apreciere elogioasă la adresa „Volgăi“ acum cînd creatorii ei au sărbătorit un eveniment important, construirea mașinii cu numărul 1.000.000. Și cu atît mai mult cu cît uzina primește necontenit scrisori cu asemenea conținut. Uzina de automobile din Gorki produce de zece ani acest tip de limuzină, răstimp în care mașina s-a modernizat, și-a mărit puterea motorului, și-a schimbat înfățișarea exterioară și finisarea interioară. A crescut, de asemenea, durata de exploatare a ei pînă la prima reparație capitală. Așa că astăzi „Volga“ este principala mașină cu marca G.A.Z. Dar, peste cîteva luni, în preajma semicentenarului Revoluției din Octombrie, de pe banda rulantă a uzinei va coborî primul turism „G.A.Z.-24“, și el confortabil și de mare viteză.

La uzina din Gorki producția de limuzine și de turisme este organizată într-un atelier aparte, un fel de uzină în uzină. Căci întreprinderea produce mai ales autocamioane. În clipa de față aici se construiesc în serie noile modele de autocamioane „G.A.Z.-53 A“ și „G.A.Z.-66“, care înainte de a urca pe banda rulantă au trecut cu succes o serie de probe dificile în nisipurile deșertului Karakumî, prin mlaștinile Siberiei și în trecătorile Caucazului. Ultimele creații ale întreprinderii sînt, prin urmare, bune pentru orice teren.

Despre capacitatea uzinei și amploarea producției vorbesc convingător următoarele cifre: la fiecare cîteva minute de pe banda rulantă a ei coboară cîte o mașină; pentru a privi în fugă fiecare atelier al uzinei vizitatorul ar avea nevoie de cîteva zile; numai limuzinele „Volga“ se exportă azi în 50 de

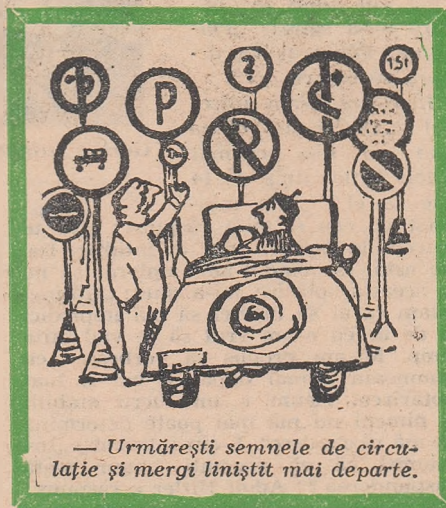
METODE NOI

Pentru prima oară în istoria metalurgiei

Pe bună dreptate se poate spune că trăim într-o lume unde o mare parte a obiectelor de care ne folosim sînt realizate din fontă sau oțel turnat. În atelierele uzinelor metalurgice, oțelul lichid este vărsat în mii de tipare care-i conferă formele cele mai diverse: piese pentru avioane supersonice, pentru automobile și tractoare, turbine pentru centralele electrice etc. Pentru a da însă oțelului cutare sau cutare formă, sînt necesare modele pe care specialiștii le taie în lemn. După care modelul este amplasat în nisip umed, care este presat pînă ce grăunțele formează în jurul lui un strat gros. Urmează apoi degajarea modelului și uscarea formei într-o etuvă, pentru ca abia după aceea forma să poată fi umplută cu metal în fuziune. Din cele de mai sus se vede ce muncă minuțioasă necesită toate aceste operațiuni.

Dar iată că metalurgiștii sovietici au hotărît să modifice radical metoda tradițională, prin realizarea și folosirea unui nou material pentru formele necesare topitoriilor, care să permită nu numai înlăturarea uscării, dar și mecanizarea operațiunii! După o serie de încercări, topitoriile au reușit să creeze un amestec pentru turnare într-adevăr extraordinar, nisipul fiind înlocuit cu... o masă lichidă. Vărsată în cutia de formare ea ia forma acesteia și se răcește la temperatura ambiantă fără să fie necesară suflarea sau încălzirea suplimentară. În consecință, inginerii sovietici au pus la punct o instalație pentru prepararea în masă a amestecurilor cu autosolidificare și problema a fost rezolvată cu succes.

Licențe pentru acest procedeu, care actualmente este larg aplicat în Uniunea Sovietică, au fost cumpărate de S.U.A., Suedia, Franța, Italia și Danemarca. Noua tehnologie nu numai că

— Urmărești semnele de circulație și mergi liniștit mai departe.

CONSTRUCȚII NAVALE

Atolul plutitor

Se știe că pescadoarele nu rămîn prea multă vreme în port. Peștele odată descărcat și proviziile reinnoite, nava ia din nou largul pentru luni de zile, pînă ce magaziiile se umplu iarăși virf. Pentru a le face viața pescarilor mai lesnicioasă, pentru a-i face să nu se simtă așa de rupți de patrie, inginerii navali construiesc uriașe baze plutitoare dotate cu tot confortul, inclusiv sală de cinematograf. O astfel de navă ce urmează a fi nu peste multă vreme lansată la apă este și „Vostok“, sub pavilion sovietic, cu un deplasament de 20.000 de tone, capabilă să ia la bord 14 pescadoare! Locul de naștere al lui „Vostok“? Șantierul Amiralității, ale cărui birouri de planuri și execuție, servicii de

CONFESIUNILE (ȘI OMISIUNILE) EMMEI GÖRING

(II)

Memoriile „primei doamne” a celui de al III-lea Reich

Așadar, încă un lucru senzațional. Göring a fost, după cum se vede, împotriva războiului.

„Seara — își amintește Emmy — ne-am plimbat prin pădurea de la Karinhall... Era o seară caldă, după o zi toridă. Fiecare pas ni se părea greu de făcut. Am tăcut o bună bucată de vreme. În cele din urmă Herman s-a întors spre mine și mi-a spus: „Cine știe, poate că e ultima seară când mă mai plimb cu tine”.

Emmy vrea cu orice preț să-și convingă cititorii că Göring a fost împotriva războiului. Ea se referă la convorbirile lui cu ambasadorul englez la Berlin, Henderson, și cu inginerul suedez Dahlerus care avea rang de consul.

„Henderson — scrie Emmy — venea cu plăcere la noi la Karinhall. „Aș dori — spunea el — ca în Germania să am de-a face numai cu soțul dv. E atât de ușor să vorbești cu el! E întotdeauna calm, inteligent și logic. Și, în afară de asta, îl iubesc pur și simplu. E, într-adevăr, o personalitate și după părerea mea singurul om cu adevărat necesar Germaniei”.

Iar mai departe, în spiritul binecunoscut al propagandei hitleriste, care a încercat să prezinte Polonia drept inițiativa agresivă și să arunce asupra ei răspunderea pentru conflict, Emmy Göring își amintește brusc că Henderson i-a vorbit despre „intrigile diplomației poloneze”, care a provocat pe toate căile Germania.

Dacă ar fi să dăm crezare Emmei, Göring a încercat până în ultima zi să preîntâmpine conflictul germano-polonez și, prin urmare, un război mondial. De aceea el l-a folosit pe Dahlerus care, pe cale neoficială, în zilele critice din august 1939 a făcut, din însărcinarea lui, naveta între Berlin și Londra spre a obține o rezolvare pașnică a problemei.

Dar, bineînțeles, nu suflă o vorbă despre participarea soțului ei la elaborarea „Planului Weiss” — planul atacului armat împotriva Poloniei —, despre faptul că încă la 11 aprilie 1939, în calitate de comandant suprem al aviației militare, Göring a trecut la executarea directivei lui Hitler cu privire la pregătirea agresivă, că a participat la conferința cu Hitler, din 23 mai 1939, unde s-au precizat prevederile „Planului Weiss” și la desfășurarea din 22 august 1939 a comandărilor de armate unde s-a subliniat: „Chiar dacă războiul va izbucni în Occident, în primul rînd ne vom ocupa de zdrobirea Poloniei”.

Iar intrucit privește amabilele discuții cu Henderson și utilizarea lui Dahlerus, autoarea uită pur și simplu să pomenească un cuvînt funest: München.

Nici Hitler și nici Göring nu erau atât de naivi încît să nu-și fi dat seama că era mai bine să ocupe Polonia fie fără război (cum se întîmplase, de pildă, cu Cehoslovacia) fie cu război (dar fără amestecul Angliei), decît să se angajeze dintr-odată într-un mare conflict european. În acele zile îndecorate din vara lui 1939, Hitler i-a spus o dată lui Göring: „N-am putea înlătura amestecul britanic?”.

De aceea și-a dat Göring osteneala, invitîndu-l la el pe Henderson, care, fiind în realitate un adept al Münchenului, căuta o posibilitate de a se înțelege cu Göring în detrimentul Uniunii Sovietice, de aceea l-a utilizat în același scop pe Dahlerus. Cînd a văzut însă că nu poate dobîndi ce dorește, s-a consacrat cu trup și suflet planului hitlerist de agresivitate.

La 22 august 1939 a avut loc o nouă reuniune la Hitler, cu care prilej s-a pus la punct ultimele detalii ale agresivității. Hitler și-a încheiat discursul cu aceste cuvinte:

— Așadar, înainte, împotriva dușmanului. Viitoarea întîlnire va avea loc la Varșovia.

Unul dintre participanți a consemnat: „Cuvîntarea e primită cu entuziasm. Göring sare pe masă și începe să joace ca un sălbatic”.

mul lui Göring, armate de bombardiere au atacat cu ferocitate Varșovia...

Emmy trece însă cu o ușurință nemaipomenită peste toate aceste „amănunte”, care dezvăluie adevărata poziție a lui Göring în momentele critice din vara lui 1939, sperînd că cei 27 de ani care despart memoriile ei de evenimentele descrise, le-au estompat pe acestea din urmă în amintirea oamenilor.

Dar nu e vorba numai de Polonia. Emmy Göring vrea să-l prezinte în genere pe mareșalul Reichului ca un mare pacifist. Așadar, după domnia sa, Göring a fost un adversar activ și din principiu al agresivității Germaniei hitleriste împotriva Uniunii Sovietice, noutate pe care o și face cunoscută cititorului.

„...Göring nu putea suporta faptul că Hitler lua hotărîri de unul singur, fără să se sfătuiască cu el. Așa s-a întîmplat cînd a luat hotărîrea cu privire la războiul împotriva Rusiei, fără să ceară sfatul nici unei persoane din anturajul lui”.

Evenimentele care au premers războiului împotriva Uniunii Sovietice sînt descrise așa:

„Într-o zi — după o perioadă în care fusese foarte abătut — Herman a fost chemat de Hitler. După ce s-a întors acasă, soțul meu n-a putut înghiți nici măcar o îmbucătură la masă și mi-a rugat să mă plimb puțin cu el. Cînd am ajuns în pădure mi-a spus: „Poimîine, Führerul va declara război rușilor”.

Îngrozită, l-am întrebat: „Deci, din cauza asta nu te-a chemat Adolf Hitler timp de 14 zile la el?” M-a mîngîiat pe cap și mi-a răspuns: „Nu te pricepi la politică, dar ai intuiție. Da, de asta. Iar cînd l-am implorat să nu ia această hotărîre, mi-a spus: „Göring, știi că ai să încerci să mă împiedici și de aceea n-am vrut să te văd atîta timp. Mi-am propus să vorbesc cu dumneata numai după ce voi fi luat hotărîrea. Acum e un lucru stabilit și nimeni nu mă mai poate determina să mă răzgîndesc”. L-am întrebat: „Înseamnă că vă asumați singur toată răspunderea?” Adolf Hitler a răspuns: „Da, Göring, va fi războiul meu!”.

Prin urmare, cică așa ar fi stat lucrurile.

Apelînd la această falsificare, autoarea urmărește două țeluri. Mai întîi să-l absolve pe Göring de răspunderea pentru războiul agresiv împotriva Uniunii Sovietice și să zdruncine încrederea opiniei publice în justetea sentinței de la Nürnberg. În al doilea rînd, țînînd seama că tocmai în urma acestui război s-a prăbușit cel de al treilea Reich și că Germania a suferit o catastrofă, ea încearcă absolvirea lui Göring și de răspunderea față de poporul german, care a căzut victimă politicilor criminale și nesăbuite a clicii hitleriste.

Dar, la procesul de la Nürnberg, Göring a recunoscut că Hitler l-a înștiințat pentru prima oară despre planul lui de atacare a Uniunii Sovietice încă în 1940. Și atunci el, Göring, i-ar fi arătat lui Hitler îndoiele lui, mai exact temerile în legătură cu eventualele perspective ale unui asemenea război. La proces, apărarea a încercat să prezinte aceste îndoiele ca o obiecție hotărîta împotriva atacării Uniunii Sovietice. Dar chiar Göring a trebuit să recunoască că și el exprimase îndoiala

„nu pentru că... aș fi avut în vedere considerente de drept internațional... ci pentru că porneam exclusiv de la situația politică și militară”. În continuare Göring a început să explice ce premise ar mai fi fost necesare pentru asigurarea zdrobirii rapide a Uniunii Sovietice. În concluzie, Göring a declarat la Nürnberg:

— Acestea au fost considerentele formulate de mine în favoarea amînării atacului.

Dar imediat ce Hitler a spulberat îndoielele „credinciosului său paladin”, Göring, cu o ușurință extraordinară, caracteristică firii lui de aventurier, s-a descotorosit de ezitări.

Într-o discuție pe care a avut-o la Nürnberg cu doctorul Gilbert referitor,

Göring (stînga) în muzeul său personal, alcătuit din opere de artă jefuite...

în special, la tratatele de neagresiune încheiate de Germania cu Polonia și Uniunea Sovietică, Göring i-a spus acestuia: „Evident, am socotit aceste tratate (fîntre noi fie vorba) un fel de hîrtie de toaletă. Firește, am vrut o Germanie mare... În 1940 n-am dorit un război împotriva Rusiei, dar de fapt vroiam s-o atacăm... Oricum, asta tot s-ar fi întîmplat...”.

Dar cum rămîne cu afirmația Emmei potrivit căreia mareșalul celui de al treilea Reich și comandantul suprem al forțelor aeriene, Herman Göring, ar fi aflat de declanșarea războiului abia în ajun, cu numai 24 de ore înainte?

Îmi amintesc de interogatoriul luat lui Göring de către procurorul sovietic R. A. Rudenko.

Rudenko. — Cînd ați trecut la elaborarea planului de acțiune a aviației germane împotriva Uniunii Sovietice în legătură cu varianta „Barbarossa”? (Planul de agresiune împotriva U.R.S.S. — N.A.)

Göring. — Planul masării strategice și al desfășurării forțelor aeriene în legătură cu varianta „Barbarossa” a fost elaborat de marele stat major al aviației după prima directivă a fîhrerului privind o eventuală izbucnire a conflictului, deci după directiva din noiembrie.

Rudenko. — 1940?

Göring. — 1940.

Rudenko. — Așadar planul de atac a fost elaborat, cu participarea dv., încă în noiembrie 1940, deci cu mai bine de jumătate de an înaintea agresivității declanșate de Germania împotriva Uniunii Sovietice?

Göring. — La data aceea, planul era deja elaborat!

Iată așadar răspunsul dat chiar de

Göring încercărilor soției lui de a-l prezenta drept un vegetarian politic.

Dar vilvătăile războiului au cuprins tot continentul. Europa a fost acoperită de o rețea de lagăre de concentrare, în care nazisții exterminau metodic milioane de oameni.

Care a fost atitudinea lui Göring în această problemă? Emmy nu vrea să ocolească o întrebare atât de delicată, ba e dispusă chiar să satisfacă curiozitatea cititorului. Evident, nici în această poveste Göring n-a avut nici un amestec.

E adevărat, ea nu ascunde faptul că Herman Göring în persoană a organizat lagărele de concentrare din Germania. Dar, pasă-mi-te, nu le-a înființat pentru exterminarea în masă a oamenilor. „Ele au fost create... — scrie Emmy — în scopul reeducării comunistilor”.

„Nimeni nu cunoaște mai bine decît mine — glăsuiește dînsa — concepția lui Herman privind munca de reeducare în lagăre. Cînd a aflat că un paznic a lovit pe un comunist provocîndu-i grave leziuni corporale, el a fost cuprins de furie și a cerut ca vinovatul să fie cît mai aspru pedepsit. „Nu vreau să am nimic de-a face cu această porcărie” — a spus el.”

Iar într-o zi — era de acum în plin război — Göring a vrut să viziteze un lagăr de concentrare. Imaginați-vă însă că paza a refuzat să-l lase să intre, biziindu-se pe niște instrucțiuni date de Himmler.

Nu cred că este necesară comentarea prea amănunțită a reminiscentelor Emmei Göring, fostă „primă doamnă a celui de al treilea Reich”. Lumea cunoaște foarte bine imaginea criminală a fostului mareșal al Germaniei hitleriste. Sînt bine cunoscute etapele din viața acestui „umanist”. El a creat în Germania lagărele de concentrare, el a pregătit legile cu privire la prigonirea tuturor celor care gîndeau altfel decît el, și în special a comunistilor, el a fost cel care, înainte de război, a aruncat în închisori zeci de mii de patrioți germani. Iar cînd a izbucnit războiul, Göring s-a dezlîntît pînă la capăt. Nici un ordin privind comiterea de atrocități nu s-a emis fără participarea lui activă. E vorba aici și de „Planul Ost” — planul exterminării în masă a zeci de milioane de slavi: ruși, ucraineni, bieloruși, polonezi — și de ordinele privind exterminarea în masă a prizonierilor și comisarilor sovietici. Cît despre evrei, încă la 12 noiembrie 1938, la o reuniune a căpeteniilor celui de al treilea Reich, Göring a declarat:

„Dacă Reichul german va fi antrenat, într-un viitor apropiat, într-un conflict politic extern, se înțelege de la sine că în Germania ne vom gîndi în primul rînd să ne răfuim pe scară largă cu evreii”.

Iar în primele zile după declanșarea agresivității împotriva U.R.S.S., Göring, acest „prieten al evreilor” — așa cum încearcă să-l prezinte soția lui — a dat dispoziții lui Heydrich, șeful siguranței (S.D.): „În cel mai scurt timp să-mi prezînti un proiect... de măsuri pentru rezolvarea definitivă a problemei evreiești”.

„Dar Göring nu s-a ocupat numai de asasinarea oamenilor, ci și de jefuirea lor înainte de a fi uciși. La procesul de la Nürnberg a fost prezentat un document, care-i demasca pe hitleriști că, înainte de a fi duse în camerele de gazare, victimelor li se luau obiectele de preț și li se smulgeau dinții de aur. Spre marea nemulțumire a lui Göring, acuzarea a prezentat un document care glăsuia:

„Mareșalul a anunțat Banca Reichului... că o mare parte din aurul, obiectele de argint și alte lucruri de preț, care se află la Direcția generală pentru administrarea Răsăritului, trebuie transferată la Banca Reichului...”

Iată deci, doamnă Emmy Göring, cum stau lucrurile cu încercările dv. de a-l prezenta acum pe Göring poporului german ca un umanist...

A. Poltorak

Întreaga lume pe ecran

Miercuri 5 iulie, la Moscova s-a deschis cel de al cincilea Festival internațional al filmului. Startul acestei întâlniri care a adunat în capitala Uniunii Sovietice personalități celebre din întreaga lume cinematografică a avut loc în marea sală a Palatului Kremlinului.

Atât autoritatea festivalului, cât și interesul cineaștilor și al opiniei publice față de această manifestare tradițională, care la următoarea ediție va sărbători un deceniu de existență, au crescut simțitor. Un exemplu convingător îl constituie numărul mare de țări participante: 57. Printre ele figurează unele cu o veche tradiție cinematografică, cum ar fi Italia, Marea Britanie, Franța, S.U.A., Cehoslovacia, India, Polonia, R.F. a Germaniei și R.D.G. etc., etc., altele începătoare ca Mali, Cambodgia, Mongolia ș.a.

După cum s-a mai anunțat, cele trei compartimente de activitate competițională sînt filmele artistice de lung-metraj, de scurt-metraj și filmele pentru copii. Acest din urmă concurs se organizează pentru prima dată în cadrul unui festival și beneficiază de sprijinul Centrului internațional al filmelor pentru copii.

De un mare interes din partea participanților și oaspeților festivalului se bucură retrospectiva celor mai bune filme produse de cinematografia sovietică într-o jumătate de secol. Operele lui Eisenstein, Dovjenco, Pudovkin, cei doi Vasiliev, Ekk și ale altor maeștri au intrat de mult în patrimoniul clasic universal, fiind studiate ca înalte modele de artă cinematografică. Aceste filme sînt o istorie pe peliculă a luptei poporului sovietic pentru triumful idealului socialismului, pentru construirea unei lumi noi.

Spunem că festivalul a dat întâlnire la Moscova unor personalități celebre din întreaga lume cinematografică. Iată câteva dintre ele: Alec Guinness (Anglia), Jean-Luc Godard, Claude Lelouch și Marie José-Nat (Franța), Alessandro Blasetti, Giuseppe de Santis, Monica Vitti, Carlo Lizzani și Gillo Pontecorvo (Italia), Beata Tyszkiewicz (Polonia), Luis Garcia Berlanga (Spania) etc. Alte personalități sînt prezente în cele trei jurii: Kirk Douglas (S.U.A.), Robert Hossein (Franța), Roman Barreto (Argentina), Leslie Caron (Anglia), Lucyna Winnicka (Polonia), Martin Fric (Cehoslovacia), Todor Dimov (Bulgaria), Mahda Carnel (R.A.U.) — la concursul de lung metraje; Elsa Brita Marcussen (Norvegia), Nargis (India), Dusan Vukotici (Iugoslavia) — la concursul de filme pentru copii; sir Arthur Alton (Marea Britanie), Ion Bostan (România), Hilmar Hoffman (R.F. a Germaniei), Sembene Ousman (Senegal), Santiago Alvarez (Cuba) — la concursul de scurt metraje.

La Festivalul de la Moscova țara noastră participă cu filmul artistic „Subteranul” al regizorului Virgil Calotescu, după un scenariu de Ioan Grigorescu, precum și cu scurt-metrajul Elisabetei Bostan „Năică și barza”.

Omul de pe „Italia”

În 1928, un radioamator sovietic a interceptat semnalele de ajutor lansate de pe dirijaobilul „Italia”, care se prăbușise în ghețurile Arcticii din cauza unei furtuni cumplite. Așa a aflat omenirea despre deznodămîntul catastrofal al expediției polare italiene conduse de constructorul și exploratorul Umberto

Larisa Golubkina este nu numai o excelentă actriță de teatru și cinema, ci și o bună pianistă.

Nobile și a purces la salvarea supraviețuitorilor, într-un impresionant exemplu de solidaritate umană.

Am mai scris în această pagină că evenimentele dramatice petrecute acum aproape patru decenii, vor fi reînviolate în colaborare de cineaștii sovietici și italieni. „Vedetele” echipei de filmare sovieto-italiene sînt regizorul Mihail Kalatozov și actorul Marcello Mastroianni.

Materialul de care dispun realizatorii este foarte bogat. Să evocăm câteva episoade.

În 1926, Umberto Nobile a participat la expediția polară condusă de Roald Amundsen. În 1928, a organizat el însuși o expediție și, pe dirijabilul „Italia”, construit de dînsul, a luat iar drumul Arcticii, reușind să atingă Polul Nord. Dar la întoarcere s-a dezlănțuit o furtună puternică. Pierzînd înălțime, dirijabilul s-a prăbușit.

Supraviețuitorii — șapte oameni plus conducătorul expediției, Umberto Nobile — au lansat apeluri disperate. Dar vreme de două săptămîni n-au primit nici un răspuns. Între timp a avut loc o întimplare care a mărît și mai mult dramatismul evenimentelor. Nemaiputînd suporta așteptarea fără de speranță, trei membri ai expediției — italienii Zappi și Mariano și savantul suedez Malmgren — au părăsit tabăra și au hotărît să-și deschidă drum pe ghețuri, pînă pe continent. Micul grup a fost depistat de pilotul sovietic Ciuhnovski, care i-a semnalat imediat navei sovietice „Krasin”. Dar cînd spărgătorul de gheață a ajuns la locul indicat, n-a mai găsit decît pe doi dintre ei: Mariano, istovit și pe jumătate dezbrăcat, și Zappi, în deplinătatea forțelor sale. Zappi a explicat că Malmgren nu suportase drumul, că-și dăduse vesmintele celorlalți doi și că-i rugase să-și sape un mormînt în gheață, înțelegînd că i-a sunat sfîrșitul.

„Sînt convins — a declarat recent Nobile unui ziarist sovietic — că Malmgren a murit de moarte bună (aluzie la zvonurile despre canibalism care au circulat pe atunci — n.n.) Dar mai cred că Zappi l-a părăsit prea ușor pe savantul muribund. Încă puțin — și aceste indifferențe ucigătoare i-ar fi căzut victimă și Mariano, dacă grupul nu ar fi fost văzut de pilotul sovietic Ciuhnovski”.

Celalți supraviețuitori rămași în mica tabără, numită „Cortul roșu”, au aflat cu delirantă bucurie, după două săptămîni, că apelul lor fusese auzit în Uniunea Sovietică. Apoi au ascultat cu emoție duduulul motoarelor unui avion italian, primul care a zărit cortul roșu pierdut în pustiu de gheață. Apoi au aflat că și Amundsen pornise în ajutorul lor, și că avionul lui se pierduse undeva în cerul cenușiu, încărcat de furtună. În sfîrșit, a urmat epopeica cursă printre ghețuri a navei „Krasin”. Pe drum nava și-a rupt elicea, combustibilul aproape că se epuizase. În plus, pilotul Ciuhnovski a suferit un accident cu avionul, dar a refuzat să comunice locul unde se afla, pentru ca spărgătorul să nu se abată din drum și să nu sporească disperarea celor așteptau în cortul roșu.

Umberto Nobile nu s-a îmbarcat pe „Krasin”. Un avion suedez a venit special după dînsul înainte de sosirea navei. Dar a ținut permanent legătura cu marinarii sovietici, i-a îndrumat cu precizie, de la distanță, spre locul unde se afla tabăra.

„Pentru echipajul navei eu eram omul de pe „Italia”. Și sînt fericit că și acum mi se spune tot omul de pe „Italia” — a mai declarat, în interviul amintit, Umberto Nobile.

NOUL JAZZ...

...Și apostolul lui

Foarte mulți cititori se interesează de mișcarea „noul jazz”, care a luat naștere în S.U.A. și al cărui inițiator este negrul texan de 36 de ani Ornet Coleman. Răspundem solicitării lor prezentînd în câteva cuvinte noua orientare muzicală care capătă din ce în ce mai multă popularitate.

Ritmurile jazzului au fost create de negrii americani, care aflau numai în ele senzația de libertate, de descătușare a personalității lor. Dar printr-o ironie a destinului, muzica de jazz — importantă contribuție a negrilor la patrimoniul cultural mondial — a devenit unul dintre simbolurile S.U.A. Istoria jazzului este alcătuită din sunetele curate, clasice și viguroase ale trompetei lui Louis Armstrong; din țesătura sonoră, elegantă și rafinată a lui Duke Ellington; din clocotul vulcanic al melodiilor lui Charlie Parker; în sfîrșit, din explozia lui Ornet Coleman, părintele mișcării „noul jazz”.

Dar să o luăm în ordine cronologică. Într-o seară de noiembrie 1959, un tînăr negru bărbos pe nume Ornet Coleman a intrat într-o cafenea din New York, a dus la gură saxofonul lui îmbrăcat în material plastic alb și... a zguduît lumea jazzului, după cum scria revista „Newsweek”. Improvizația lui, care curgea în cascade, fără pauze, a stîrnit reacții diferite. Unii au fost șocați, alții entuziasmați. Dintre aceștia, nume de prestigiu în materie, ca John Lewis și alții, l-au decretat pe Coleman apostolul unei ere noi în jazz.

Nașterea noului jazz a fost explicată prin nevoia imperioasă a negrilor de a da glas sentimentelor lor de durere și revoltă. Temele lui sînt mindria națională a negrilor, conștiința că pielea lor are altă culoare, minia exploata-tului, apelul la egalitate și respect, cerința ca jazzul să aibă drepturi egale cu alte forme de cultură. Reprezentantii noului curent au smuls jazzul din tiparele formale rigide. Arta lor este improvizația. Melodiile se nasc pe mo-

ment, sub impulsul sentimentelor, gîndurilor și senzațiilor interpreților.

Nu de mult, într-un club newyorkez, trio-ul lui Coleman a făcut o demonstrație strălucită de jazz nou. Sunetele trompetei tînărului negru au ținut imensa încăpere ca sub puterea unei vrăji: erau ba strigăte și fluierături stridente, ba game ameteitoare, ba melodii spontane de o prospețime copilărească, ba suspine înăbușite, într-o perfectă armonie cu contrabasul lui David Ithenson, în timp ce bateristul Charlie Moffath susținea pulsul acestei creații noi și complexe. Fiecare interpret era și compozitor pentru sine însuși, crea și asculta într-o atmosferă de singurătate în trei. Melodiile se înfîlneau, se împleteau, apoi fiecare mergea pe drumul ei, dar armonios. „Muzica mea — spune Ornet Coleman — are legile și rîndu-ielile ei. Nu vreau să creez noul după șabloane vechi”.

Lupta lui Coleman pentru „legile lui” a fost aspră. „Cînd am început să-mi compun melodiile direct pe scenă, partenerii mei mă dădeau jos imediat. Nu mă înțelegeau. Odată, la Los Angeles patru jazziști cunoscuți mi-au permis să cînt cu ei. Dar după cinci secunde au părăsit scena, lăsîndu-mă singur față-n față cu 500 de oameni”. Coleman, muzicianul și omul, a mai suferit multe alte ofense și suferințe: o copilărie săracă în Texasul rasist, bătăi, atitudine de superioritate din partea altor interpreți. Nu întîmplător tînărul negru spune despre viața lui că „este un coșmar american și o poveste foarte tristă”.

Telul final al lui Coleman este să-și aducă contribuția la acel fond unic al culturii americane care nu cunoaște granițe rasiale și prejudecăți.

I. Slavin

PORTRET

Prietenul cosmonauților

Arkadi Ostrovski este unul dintre cei mai cunoscuți compozitori de cîntece din Uniunea Sovietică. El este autorul cîntecelor „Tovarășă Cuba”, „Fie totdeauna soare”, „Zări moscovite”, „Frumoasă ești, Viena”, „Băieții” și altele, care l-au făcut popular nu numai în patria sa, ci și peste hotarele ei.

Arkadi Ostrovski scrie de predilecție pentru tineret. Probabil că de aceea îl iubesc cosmonauții sovietici, oameni cu suflet veșnic tînăr.

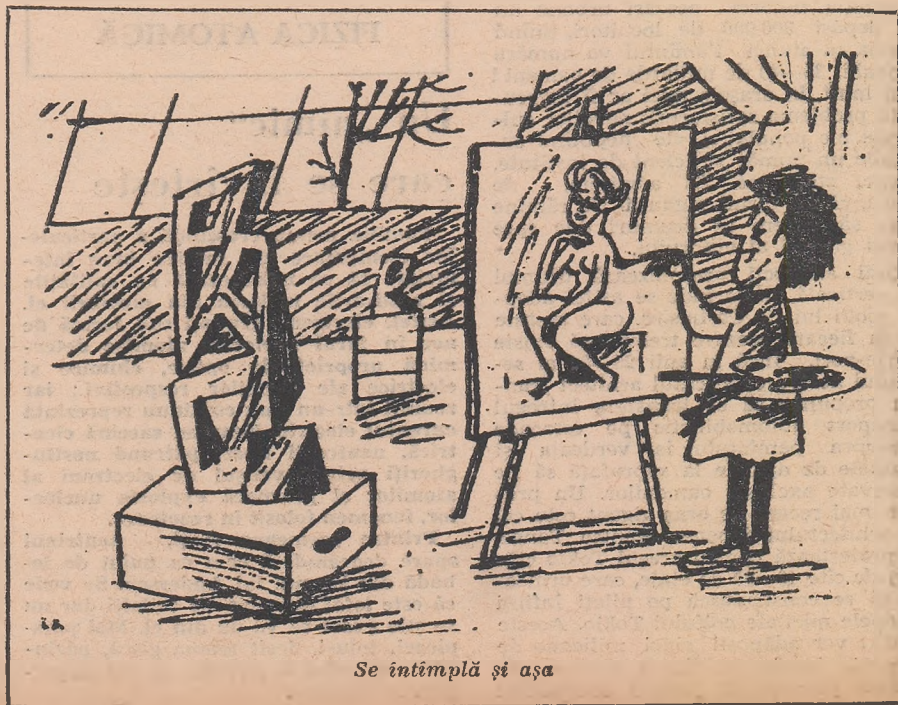
Cînd încă nu-l cunoștea, Pavel Beliaev, comandantul navei cosmice „Vostok-2”, a spus despre creația compozitorului: „Numai un om bun și vesel poate scrie asemenea cîntece”.

Ostrovski este într-adevăr un om foarte vesel, plin de vioiciune și de farmec. Cînd vorbește, nu stă o clipă locului, ride și gesticulează într-una. „Cînd îl privești — spune Valentina Nikolaeva-Tereșkova, înțelegi de ce cîntecele lui sînt însoțite și proaspete, ca roua de dimineață”.

Prietenia lui Ostrovski cu cosmonauții are exact vechimea zborurilor cosmice. Primul lui cîntec cosmic — „Solii pămîntului” — scris pe versurile lui Serghei Mihalkov, i l-a consacrat lui Iuri Gagarin, după zborul acestuia. La I Congresul mondial al femeilor de la Moscova, Valentina Nikolaeva-Tereșkova a „lansat” cîntecul „Fie totdeauna soare”, fiind acompaniată de corul uriaș al întregii săli.

arta

a

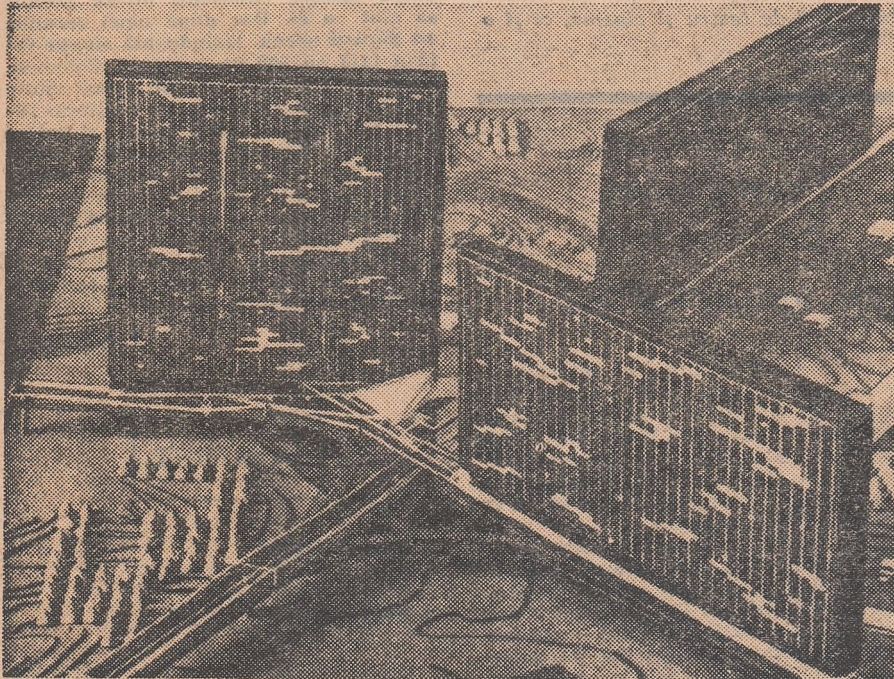
Se întîmplă și așa

ARHITECTURĂ

Orașele nepoților

Cînd a început să se înfășoare în blăni de animal și să se adăpostească de ploaie în peșteri, omul a aflat prima oară ce este confortul. Apoi, pe măsură ce timpul s-a scurs, nevoile lui au crescut tot mai mult. Atunci a învățat să construiască bordeie, case și într-un târziu orașe. Și-a separat, astfel, tot mai mult locul de muncă și de trai de forțele naturii. Dar orașele, așa cum le știm azi, nu constituie apogeul acestei evoluții. Bătălia continuă, am putea spune chiar mai aprig decît pînă acum. Zilele trecute a avut loc la Moscova o consfătuire la care sociologi, arhi-

teci, demografi, ingineri și economiști au dezbătut problema orașelor viitorului pe trei nivele. Foarte originală este și ideea cunoscutului arhitect brazilian Oscar Niemeyer, căruia orașul viitorului îi apare în primul rînd ca rod al progresului științei. „Îl văd, spune el, invadînd spațiile cosmice, pătrunzînd în adîncurile pămîntului și în mări. El schimbă „firea“ lucrurilor, modul de viață și pe omul însuși“. Va fi o așezare gigant pentru un milion de locuitori, legată organic de centrele culturale, industriale și de cercetare științifică ca și de zonele de odihnă. Orașul lui Niemeyer va avea numai 10 sau 20 de case de locuit înalte pînă

Orașul viitorului, văzut de tînărul arhitect Vitali Fuksov.

teci, demografi, ingineri și economiști au dezbătut problema orașelor viitorului.

Populația în continuă creștere a Terrei, restrîngerea neconținută a teritoriilor destinate construcției, progresul tehnic și izbînzile civilizației îi obligă pe specialiști să reflecteze mai intens, în mod mai rațional și mai planificat, să lupte din răsputeri pentru a lăsa neștirbite terenurile rezervate agriculturii, să tindă spre o cît mai grabnică apropiere a omului de natură. În clipa de față există nenumărate proiecte pentru atingerea acestor țeluri.

În 1866, omul de rînd se cutremura aflînd că pe glob existau cinci orașe cu o populație de peste un milion de locuitori. Contemporanii noștri însă socotesc pe deplin firească existența în clipa de față a mai bine de 115 orașe cu un milion de oameni. De această cifră se apropie vertiginos populația a încă 200 de orașe. Primele trei mari orașe ale lumii numără: New York (cu suburbiile) 14.115.000, Tokio 10.800.000, Londra (cu suburbiile) 8.348.000 de locuitori. Orașele milionare amenință să pună stăpînire pe glob. Pentru ele votează azi pe bună dreptate numeroși specialiști. Într-adevăr, încercați să vă imaginați ce teritoriu ar ocupa orașele anului 2100 dacă populația fiecărei așezări urbane nu ar depăși 300.000 de locuitori, ținînd seama că atunci Pămîntul va număra probabil 35—40 de miliarde de oameni! Mai mult, în orașele mici ar fi îngreunată problema satisfacerii nevoilor culturale ale populației, ele neputînd cuprinde un număr suficient de institute, teatre, stadioane. Să admitem, de aceea, că au biruit giganții. Ne rămîne doar să vedem ce drumuri duc spre acești giganți ai viitorului.

Unii arhitecți preconizează drumul pe verticală, declarîndu-se astfel adepții școlii lui Le Corbusier, care susține că în fiecare așezare trebuie să existe zgîrie-nori. Încă în anii 20—30 ai secolului nostru cunoscutul arhitect francez propunea să se transfere întregul transport automobilistic pe estacade deasupra pămîntului iar verdeața și bazinele de apă de la suprafață să fie rezervate exclusiv oamenilor. Un proiect mai recent de oraș gigant este cel al arhitectului japonez Kentso Tange. El proiectează pentru orașul Tokio clădiri de cîte 40—50 de etaje, care urmează să se construiască pe piloți înfipti în apele mici ale golfului Tokio. Aceste clădiri vor adăposti cinci milioane de oameni. Legătura dintre ele se va realiza prin șosele pentru automobile

aproape de nori. Casele nu vor avea lift, vor avea în schimb pentru fiecare locuință o grădiniță, garaj propriu pentru avion, vedere liberă spre depărtări. Va fi un oraș fără străzi, avînd numai trasee pentru pasagerii aparatelor de zburat care se vor îndrepta în toate direcțiile. Grădinile și parcurile lui vor adăposti zonele de odihnă, sport, învățatură și muncă, ultima fiind concentrată sub cupole gigantice de sticlă cu un microclimat ideal.

Dar dacă nu admitem ideea orașelor gigant? În acest caz avem de ales între orașele-satelit și orașele-platformă, așezările antisismice etc. Proiectanții viitorului plasează orașele satelit pe orbita unor mari așezări existente, legate de acestea prin supermagistrale. Pentru a nu deveni numai orașe-dormitoare, ele sînt inzestrate cu instituții de învățămînt și locuri de odihnă.

Orașele-platformă au comun cu cele satelit lupta împotriva existenței între asfalt și beton. Clădirile sînt ridicate pe piloți iar transportul mutat sub pămînt. Conductele de apă, canalizarea, cablurile electrice și telefonice sînt de asemenea subterane, ceea ce ușurează repararea lor.

FIZICA ATOMICĂ

Un „nimic“ care se învîrtește

Familia mereu crescîndă a particulelor elementare are motive bine întemeiate să se mîndrească cu calitățile și realizările multora din membrii ei. Astfel, electronii grupați sub formă de nor în jurul nucleelor atomice determină proprietățile optice, chimice și electrice ale atomilor respectivi; iar reușii într-un flux continuu reprezintă curentul electric. Neavînd sarcină electrică, neutronii liberi pătrund nestîngheriți prin invelișul de electroni al atomilor și provoacă explozia nucleolar, fenomen folosit în reactoare.

Printre asemenea frați, neutronul apare deocamdată cam ca puilul de leabă din basmul lui Andersen. Se vede că este total deosebit de ceilalți dar nu se știe exact ce va da din el. Mai perspicaci, totuși, decît mama giscă, părinții neutronului îi atribuie un rol important în Cosmos.

Cum să ne inchipuim un neutrino? Operația e foarte dificilă, deoarece, dacă celelalte particule posedă de bine de rău o masă — fie ea și atît de mică încît nu o putem raporta la noțiunile noastre obișnuite — neutrino este considerat practic lipsit de masă și nu are nici măcar o sarcină electrică. Un „nimic“ care se învîrtește — i-a spus un fizician mai mucalit, căci la fel cu alte particule neutrino se rotește în jurul axului său, descriînd o mișcare elicoidală, adică are un spin.

Deși se naște în cursul unor dezintegrări radioactive sau ale altor particule (mezonii), neutrino nu-și imită ascendenții. Este stabil și trăiește trilioane de ani.

În fizica atomică acest microobiect a trezit însă interesul pentru o altă proprietate, cu totul neobișnuită în lumea lui: cînd se întîlnește cu rudele, nu se manifestă zgomotos, nu le îmbrățișează atît de strîns încît să le distrugă, cu alte cuvinte interacționează foarte slab cu ele. Cu toată gama lor variată, fenomenele ce se petrec în cosmosul inframicroscopic se bazează doar pe trei feluri de forțe (neluînd în considerare gravitația care, cu instrumentele actuale nu poate fi măsurată la această scară): interacțiunile tari, ca cele care țin strîns uniți laolaltă protonii și neutronii dintr-un nucleu atomic; interacțiunile electromagnetice, cărora le datorăm, printre altele, emisia luminii de către atomi și, în fine, interacțiunile slabe, învăluite încă în mister. Deși se știe că toate particulele elementare au între ele și asemenea relații de bună înțelegere, acestea nu au putut fi studiate fiind camuflați de cele mai energice. O dată cu apariția neutrino situația pare să se fi schimbat.

Trecînd oarecum indiferent pe lângă alte particule, neutrino are o colosală putere de pătrundere prin substanță. Astfel, el ar putea străbate nestîngherit o placă de fier a cărei grosime ar depăși de miliarde de ori distanța dintre Pămînt și Soare. De aci rezultă importanța neutrino pentru o altă ramură științifică — astrofizica. În acest domeniu informațiile se obțin numai prin intermediul luminii, care ne permite să aflăm însă doar ce se petrece la suprafața astrilor. Or, stelele emit atît de mulți neutrino încît se socoteste că pe fiecare centimetru pătrat de pe scoarța terestră cad vreo sută de miliarde pe secundă, echivalînd cu 5 la sută din energia solară de care beneficiem. Cînd această ploaie invizibilă va putea fi înregistrată și studiată, vom afla amănunte asupra proceselor din interiorul Soarelui. De la același „nimic“ se mai așteaptă lămuriri în legătură cu evoluția Universului, existența temeiurii să se admită că neutrino poartă prin Cosmos tot atîta energie cît undele electromagnetice.

EXPEDIȚII

Saltul peste Arctica

Anul 1937. Pe unul din aeroporturile din regiunea Moscovei, avionul ANT-25, un aparat special conceput pentru zboruri pe distanțe mari, era gata de decolare într-o temerară expediție: parcurgerea fără escală a traiectului Moscova-Vancouver (S.U.A.), via Polul Nord. Pentru echipaj, în fruntea căruia se afla încercatul pilot Valeri Cikalov, zborul acesta, la care nu se încumetase încă nimeni pînă atunci, reprezenta un vis mai vechi pe care, peste cîteva minute, urma să-l transpună în realitate. Împreună cu coechipierii lui, nu mai puțin încercații Gheorghii Baidukov și Aleksandr Beleakov, Cikalov studiasc în nenumărate rînduri harta Arcticii, împărțînd tăcerii albe cum o denumeau piloții, cîntărise cu grijă toate posibilitățile pro și contra.

Într-adevăr, performanța nu era de fel simplă. Stațiunile meteorologice polare puteau fi numărate pe degete, metodele de dirijare perfecționată a

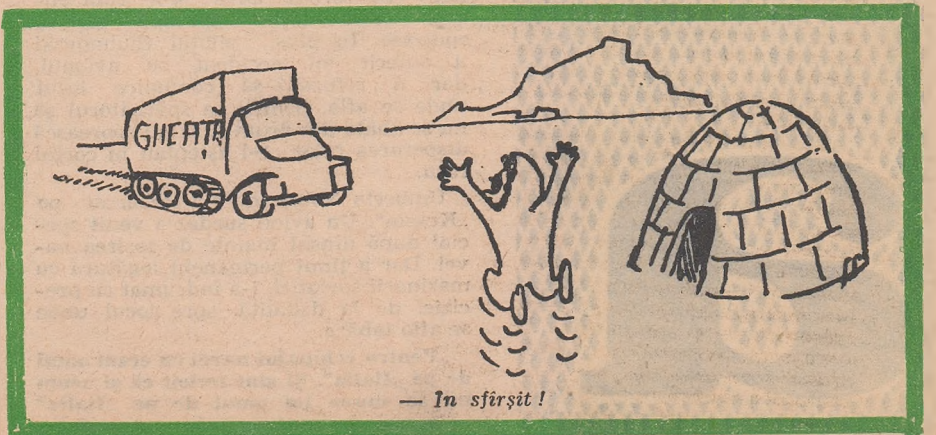

avioanelor încă nu fuseseră puse la punct, mijloace de comunicare în apropierea polului magnetic nu existau, traiectul era enorm și, ceea ce era mai important, experiența în asemenea zboruri lipsea cu desăvîrșire. Cikalov se bizuia însă pe pregătirea echipajului, pe calitățile aparatului construit de Tupolev, un monoplan în întregime metalic, monomotor, prevăzut pentru o autonomie de aproximativ 15.000 km. Repetiția generală a avut loc pe un itinerar interior: Moscova—Marea Barenț—Țara Franz Joseph—Capul Celeski—Petropavlovsk Kamceatski—Nikolaevsk pe Amur. Zborul, care durase 56 de ore și 20 de minute, fusese încununat de succes. După ce a parcurs 9374 km, aparatul aterizase în condiții meteorologice foarte dificile, pe insula Wood, situată la vest de Nikolaevsk pe Amur. Așadar, saltul peste Arctica putea să înceapă.

La 18 iunie, 01H06 min. GMT, avionul a decolat în direcția nord. Dificultățile au început încă deasupra Mării Barenț, unde norii denși au acoperit în scurtă vreme aparatul cu gheață. Deși combustibilul trebuia economisit, echipajul n-a avut încotro și a străpuns plafonul, căuțînd cerul liber. Măsură era necesară și pentru alt motiv: în regiunea polului magnetic singurul mijloc sigur de navigație este metoda astronomică, or, pentru asta erau necesare stelele și Soarele. La 19 iunie, 4H42 min. ANT-25 a trecut peste Polul Nord, după care a pus capul spre sud, de-a lungul celui de al 123-lea meridian. Sub el se întindea pustiul de gheață. Frigul și oboseala anchilozau echipajul, dar acesta nu se dădea bătut căci trebuiau ocoliiți ciclonii, schimbată mereu altitudinea.

După 60 de ore de zbor, uriașa pasăre metalică a trecut deasupra orașului american Seattle, apoi postul de radio a fost acordat pe lungimea de undă a Portlandului. Ce fusese mai greu trecuse. În schimb, carburantul era pe sfîrșite. Lampa de control a rezervoarelor clipea îngrijorător, fiecare minut părea o oră. În sfîrșit, după 63 de ore și 25 de minute de la decolarea din Moscova, avionul a aterizat cu bine pe aerodromul din Vancouver. Victoria era deplină, distanța U.R.S.S.—S.U.A., lungă de mai bine de 9.000 km fusese străbătută dintr-o singură „bătăie de aripă“! În America, piloților sovietici, deveniți eroii zilei, li s-a făcut o primire sărbătorească.

Dintre eroii saltului peste Arctica mai sînt astăzi în viață doar doi: generalul locotenent aviator Aleksandr Beleakov și generalul colonel aviator Gheorghii Baidukov. Valeri Cikalov, suflul temerarului echipaj, a murit ca un viteaz la datorie, la numai un an după eveniment, în cursul unui zbor de încercare.

T

ANTROPOLOGIE

Atleții de azi — mai puternici și mai iuți decât oamenii preistorici

Ce legătură există între constituția fizică a oamenilor și aptitudinile lor sportive? În aparență, răspunsul e ușor de găsit și fiecare dintre noi i s-a întâmplat să spună despre cineva că „are o constituție athletică” sau „o alură sportivă”. Dar știința nu se mulțumește cu generalități. Astăzi, cind performanțele fizice se măsoară în spații din ce în ce mai mari și într-un timp din ce în ce mai redus, e foarte

Cu ajutorul aparatelor moderne, secretele aptitudinii sportive încetează să mai fie secrete.

important să se știe exact nu numai cum, dar și cine poate să le obțină. Oamenii de știință socot, de pildă, că îmbunătățirea spectaculoasă a recordurilor atletice din ultimii ani nu se explică numai prin perfecțiunea tehnicii sportivilor, ci și prin aportul antropologilor și fiziologilor la cunoașterea mecanismelor corpului omenesc.

Încă în 1934, N. Bernstein, azi membru corespondent al Academiei de Științe medicale a U.R.S.S., a întreprins studii originale pentru a pătrunde secretele corpului în mișcare al sportivilor. În acest scop el a aplicat 20 de becuri electrice pe articulațiile atletului Jules Ladoumette, celebru în acei ani, și l-a filmat alergând în semiîntuneric. Liniile luminoase apărute pe film indicau mișcarea fiecărei articulații și permiteau calcularea vitezei și accelerației fiecărei părți a corpului în timpul alergării.

La această metodă, folosită azi de mulți antrenori, s-au adăugat altele, mai complexe. Nu de mult, câțiva antropologi au studiat un grup de participanți cu rezultate bune la Jocurile Olimpice de la Roma (1960) și Tokio (1964). Folosind o tehnică specifică ridicării de planuri din avion, cercetătorii au măsurat diferite părți ale corpului sportivilor și proporțiile lor, iar cu ajutorul radiografiei au stabilit dimensiunile precise ale oaselor, mușchilor, stratului de grăsime subcutană. O primă concluzie a arătat că cele mai bune

performanțe le obțin sportivii ale căror date innăscute corespund așa-numitului specific al disciplinei respective. Într-adevăr, cu toate că alergările pe distanțele de 100, 200 și 400 de metri fac parte din aceeași probă sportivă, numită sprint, alergătorii scunzi, cu picioarele mai scurte în comparație cu trunchiul, dar mai musculoase, obțin cele mai bune rezultate la 100 și 200 m, iar cei cu membrele lungi, dar cu musculatură mai puțin dezvoltată, excelează la 400 m. Efortul violent pe care îl dezvoltă alergătorii din primele două categorii necesită mușchi puternici, iar alternarea rapidă a picioarelor e înlesnită de scurtimea lor relativă.

Comparând constatările din alte discipline sportive, cercetătorii au stabilit corespondențele concrete dintre tipul fizic al sportivilor și disciplinele atletice. Ceea ce înseamnă că specialiștii pot să recomande unui sportiv practicarea cutărei sau cutărei discipline, chiar de la începutul carierei lui.

Dar de aici se pot trage și alte concluzii. Se poate vorbi, de pildă, într-un anumit sens — altul decât pînă acum — despre sporturile „naționale”, și anume despre sporturile care permit reprezentanților unui popor sau ai altuia să dobîndească cele mai bune rezultate. Să luăm bine cunoscutul exemplu al negrilor. Faptul că au miinile și picioarele lungi îi face să exceleze la cursele cu obstacole, care reclamă toate calitățile specifice unui sprinter, cerind în plus și picioare lungi.

Și o ultimă deducție, stimulatorie pentru sportivi și admiratorii lor: deși, după cum prea bine se știe, cronometrele sînt o invenție recentă, pe baza măsurătorilor antropologice s-a putut totuși spulbera o credință greșită. Pe bună dreptate se afirmă că atleții de azi sînt mai puternici și mai iuți decât oamenii preistorici și că performanțele sportive din zilele noastre sînt cele mai bune din toate timpurile trecute.

ELECTRONICĂ

Cura de slăbire a calculatoarelor

Oricît de impresionant ar fi performanțele calculatoarelor electronice moderne, rapiditatea lor a ajuns să nu mai satisfacă cerințele științei. Și cercetătorii în domeniul electronicii și-au pus întrebarea: există o limită în rapiditatea a acestor mașini? Se pare că da, limita fiind viteza de propagare a impulsurilor electrice, care poartă informația de-a lungul circuitelor. În urma experiențelor făcute s-a ajuns totuși la concluzia că această viteză ar putea fi sporită prin reducerea parcursului electronilor, adică prin micșorarea dimensiunilor elementelor mașinilor de calculat, prin realizarea unor montaje din ce în ce mai compacte. O mașină cu o capacitate de 10 miliarde de operațiuni pe secundă, și-au spus specialiștii, ar trebui să aibă cel mult 1,5 centimetri, ceea ce înseamnă că trebuie să se monteze sute de mii dacă nu chiar milioane de componente electronice într-un... degetar!

Utopie? Nicidecum. Mijloacele de realizare ale acestei adevărate minuni a tehnicii sînt acum cunoscute. E vorba de microelectronica, de metodele ei de miniaturizare: termeni ca micromodul, microcircuite, circuit solid sau integrat, electronică moleculară fac astăzi parte din lexicul savanților. Microelectronica a revoluționat concepțiile despre aparatul electronic, a înlăturat „din casă” toate componentele care ocupau loc mult, dar făceau treabă puțină.

Micromodulul e alcătuit din componente miniaturizate standard, montate pe minuscule plăcuțe de ceramică. Rinduite „în etajeră” și unite prin fire sudate, ele sînt apoi „îmbrăcate” într-un material solid formînd astfel cuburi care, conectate și dispuse pe un fundament comun, dau naștere unui aparat cu un volum și o greutate de zece ori mai mică decât acelea ale unuia cu semiconductor. Realizat din micromodulul, un calculator de dimensiunile unei camere de locuit se poate reduce la volumul unei mașini de scris!

Dar curînd s-a văzut că și micromodulul au „prea multă grăsime”: ne referim la plăcuțele de ceramică, căci numai straturile subțiri ale materialelor sînt practic active. De aici și pînă la construirea unor aparate compuse numai din asemenea straturi infime n-a mai fost decît un pas. Depunerea succesivă, pe o plăcuță de sticlă de dimensiunea unui timbru poștal, a unor straturi de materiale diferite în așa fel încît să formeze o combinație de proprietăți electrice necesare circuitului, a dat

rezultate spectaculare. Astfel, în timp ce în electronica clasică, un component ocupă în medie un volum de 10 cm³, în același volum pot fi „găzduite”, prin folosirea straturilor subțiri, sute și mii de componente! Cercetările au demonstrat posibilitatea formării unui circuit electronic complex într-un minuscul semiconductor de siliciu, prin introducerea, de pildă, a unei mici doze de aluminiu la o adîncime de câțiva microni — operație care, repetată, poate crea componentele unui circuit electronic avînd caracteristicile dorite și conexiunile necesare. Nu mai rămîne decît să fie sudate firele de alimentare și

Circuite integrate, fotografate pe o amprentă digitală

aparaturile electronice e gata de folosință. Noul dispozitiv, numit „circuit solid”, un bloc de numai un centimetru cub, poate conține sute de mii de componente.

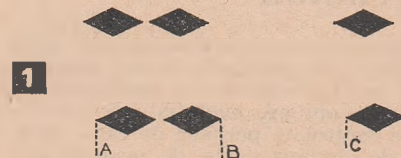
Circuitele solide și straturile subțiri deschid calea spre electronica fără lămpi sau transistori, fără rezistențe și condensatori. Ele reprezintă o nouă etapă a microminiaturizării: fabricarea de aparate electronice la nivel atom-molecular, realizarea de circuite formate din milioane de componente, ceea ce va face ca microelectronica să atingă fantastica perfecțiune a naturii vii, iar densitatea componentelor să se apropie de aceea a neuronilor în creier.

OPTICĂ

Figurile geometrice umblă cu șotii

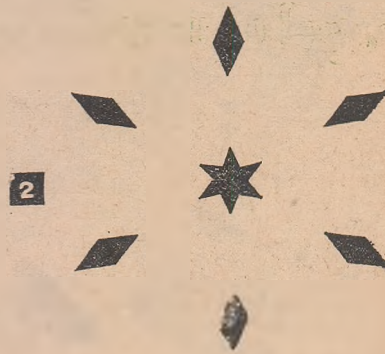
„Nu crede ceea ce vezi; măsoară!” este un imperativ pentru orice cercetător care are de apreciat distanțe, unghiuri, figuri geometrice. Procedînd astfel el nu dă dovadă de pedanterie, ci de rigurozitate științifică și de cunoaștere a iluziilor optice care par în primul moment niște curiozități amuzante, dar care în realitate pot duce la grave erori de interpretare a rezultatelor în studiile descriptive sau experimentale.

Iluziile se nasc prin diverse mecanisme. Iată un exemplu care nu se întîlnește chiar ca atare în natură, ci a fost elaborat pentru a ilustra concomitent mai multe din aceste mecanisme.

Privind romburile din rîndul de sus este practic imposibil de crezut că distanțele A-B și B-C (delimitate pe romburile de jos, pentru a nu falsifica imaginea) sînt identice, deși rigla poate oricînd demonstra egalitatea lor. La formarea acestei păreri greșite colaborează mai mulți factori: pe de o parte intervalul B-C apare mărit fiind cuprins între două unghiuri care se deschid spre exterior (mecanismul divergenței), pe de altă parte A-B apare redus deoarece unghiurile de la extremitățile lui converg. Apoi intervine iradierea luminii de pe suprafața albă cuprinsă între B și C; lumina se revarsă peste petele negre, făcîndu-le să pară mai mici. În plus distanța dintre A și B este considerabil subestimată, deoarece un spațiu umplut cu un model pare mai mic decît un gol.

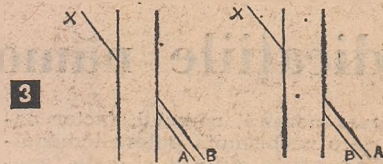
Primele trei mecanisme se întîlnesc și în așa-numita „iluzie a stelei”, care poate fi socotită pe bună dreptate steaua imaginilor înșelătoare, căci induce în eroare atât desenatorii, cît și pe oamenii de știință experimentați și are numeroase urmări pe plan științific.

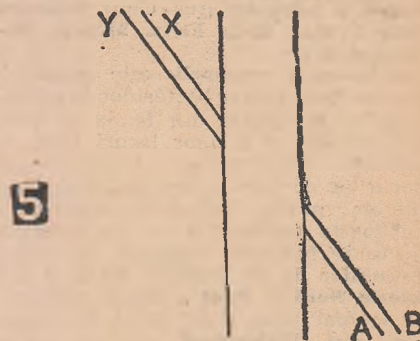
Privind acest desen este imposibil de acceptat că lungimea oricăruia dintre romburile negre este egală cu distanța dintre el și cel mai apropiat vîrf al stelei din centru. Iradierea, convergența și divergența colaborează strîns în această împrejurare. Virturile ascuțite ale romburilor sînt comprimate de iradierea spațiului alb înconjurător și astfel romburile par mult mai scurte decît sînt. Dimensiunile lor mai sînt reduse și de convergența, pe cînd divergența mărește distanța dintre ele și stea.

Asemenea imagini se întîlnesc adesea în optică, cînd se studiază difracția luminii, ca și la examinarea cristalelor și metalelor cu ajutorul razelor Roentgen. Modelele asemănătoare nu lipsesc nici din biologie.

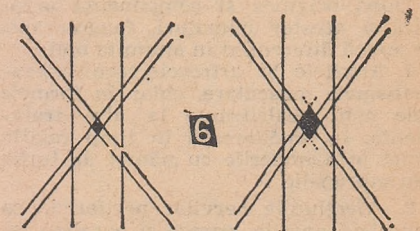
Urmează o veche și binecunoscută iluzie, care ar putea fi numită „iluzia paralelelor”. Ea nu pare să aibă o importanță prea mare pînă în ultimul timp cînd s-a văzut că poate influența observațiile făcute cu instrumente care se folosesc de fire sau linii încrucișate.

Oricine privește fig. 3 susține sus și tare că linia X este prelungirea liniei B. Aceasta nu corespunde adevărului. Dîndu-ne osteneala să aplicăm un echer pe desen, vom constata că, dincolo de paralele, X se continuă de fapt cu A. În fig. 4, în care B este plasată sub A, nu mai persistă nici o iluzie; nimănui nu i-ar trece prin cap să afirme că B este colinear cu X. Este deci limpede că amăgirea nu se manifestă decît cînd cea de a doua linie este așezată de partea unghiului obtuz format de prima linie cu obiectul pe care îl străbătuse. Adăugarea unei linii Y în unghiul obtuz dintre X și obiect dă o imagine tulburătoare:

Avem net impresia că paralele XY sînt continuarea lui AB, cînd în realitate sînt deplasate exact cu distanța dintre ele. Astfel se întîmplă ca, în fața unui obiect opac lat, străbătut de fire încrucișate, observatorul să-și închipuie că în interior se formează imaginea din fig. 6 a, cînd de fapt are de-a face cu imaginea din b, de patru

ori mai mare. Deoarece această iluzie nu survine decît atunci cînd unghiul dintre fire și obiect este foarte ascuțit, se recomandă proiectanților de instrumente să folosească înclinații cît mai mici pentru firele sau liniile gravate încrucișate.

In munții Kazahstanului se studiază comportarea „câinilor hipertonicici” în condiții de altitudine.

TRATAMENTUL CU FACTORI NATURALI

Indicațiile nămoloterapiei

În țara noastră, nămolul, factor natural de o neobișnuită putere tămăduitoare, are origini diferite și — în funcție de ele — și indicații terapeutice specifice. În fangoterapie, cum se mai numește acest tratament, se folosesc trei feluri de nămol:

a) **Nămol de turbă**, de origine vegetală, ce se formează în terenuri mlăștinoase ca urmare a descompunerii îndelungate, fără aer, a plantelor superioare, cu ajutorul microorganismelor. Acest nămol cu o mare capacitate de păstrare a căldurii, este bogat în clorură de sodiu și de magneziu, bromură de magneziu, sulf și oxid de fier, precum și în hormoni, de tipul foliculinei, substanțe cu însușiri stimulativă ale funcțiilor organismului. Dintre nămolurile de turbă cele mai întrebunțate în scopuri balneare, amintim pe cele de la Colacel, lângă Vatra Dornei, Borsec, Stobor și Someșeni (reg. Cluj), Geoagiu, Băile 1 Mai, Băile Felix, Malnaș, Șarul Dornei etc.

b) **Nămolul sapropelic** este produsul acțiunii biologice a bacteriilor de putrefacție și sulfuroase din fauna și flora Mării Negre și a unor lacuri care, în prezența carbonaților, sulfatilor și clorurilor de calciu, fier, magneziu, sodiu etc., produc un nămol negru-verzui foarte unsuros și cu un puternic miros de hidrogen sulfurat. În afara stațiilor de pe litoralul Mării Negre (Eforie Nord și Sud) nămolul sapropelic se mai găsește în lacuri de liman cum sînt Techirghiol sau în unele lacuri din interiorul țării, cum sînt cele de la Amara, Sovata, Lacuț Sărat, Ocna Sibiului, Cojocna, Slănic-Prahova, Oenele Mari etc.

c) **Nămoluri minerale**, bituminoase, care se depun pe fundurile bazinelor de ape minerale, utilizate apoi pentru ungeri și împachetări. Dintre localitățile balneare bogate în asemenea nămoluri, amintim: Bazna, Olănești, Borsec, Govora, Singeorgiu de Mureș.

După originea și componența organică a acestor nămoluri, fangoterapia se aplică diferențiat în anumite boli.

1. Artritele și artrozele cronice, reumatismele musculare, chiar în formele cele mai recalcitrante la alte tratamente, se ameliorează în timp relativ scurt prin ungerile cu nămol de turbă sau sapropelic.

2. Afecțiunile nervilor periferici, ca nevralgii, nevrite, pareze și paralizii, se tratează cu nămoluri cu o conductibilitate calorică mai redusă, care nu conțin nici substanțe chimice prea excitante, preferabile fiind nămolurile de turbă și cele sapropelice.

3. În sechelele și aderențele pleurezilor și peritonitelor se aplică, dimpotrivă, nămoluri minerale, cu o conduc-

tibilitate calorică mai mare, care să permită pătrunderea căldurii cât mai adînc și cât mai repede.

4. În inflamațiile cronice ale organelor genitale feminine ca endometrite, metro-anexite, parametrite etc., calitatea nămolurilor variază după stadiul bolii, preferabile fiind mai ales nămolurile sapropelice și cele de turbă.

5. În unele tulburări de metabolism (obezitate, diabet, diateză urică) și disfuncții endocrine, ca insuficiența ovariană, hipofizară și testiculară, nămoloterapia dă rezultate bune dacă este combinată cu clima de stepă, litoralul sau clima de munte, cu ape sărate, termale sau sulfuroase.

După cum se vede, deci, tratamentul cu nămol nu trebuie urmat la întâmplare, ci numai în urma unui consult medical calificat, care va stabili atît tehnica ungerilor cu nămol, cît și stațiunea cea mai indicată pentru afecțiunea respectivă.

Medicus

OBSTETRICĂ

Consultațiile prenatale

Sarcina este o stare normală, fiziologică a organismului femeii, dar pentru ca nașterea să se desfășoare în condiții optime, evoluția sarcinii trebuie controlată periodic de către medicul de circumscripție, de medicul specialist din policlinică și de moașă.

Primul control medical prenatal se face între luna I-a și a III-a a sarcinii, printr-un examen minuțios al inimii, plămînilor, rinichilor și ficatului. După cum se știe, majoritatea bolilor cronice (cardiopatiile, tuberculoza, nefritele cronice, diabetul sau insuficiențele hepatice etc.) sînt perfect compatibile cu sarcina, dacă gravida este supravegheată atent.

Periodic se vor face și hemograme (numărători ale globulelor roșii și albe, dozarea hemoglobinei), știind că uneori în cursul sarcinii se pot produce anemii, care afectează sănătatea mamei. O mare importanță prezintă incompatibilitatea sanguină dintre făt și mamă, care pune în pericol viața fătului. De aceea fiecare femeie trebuie să-și cunoască grupa sanguină și factorul Rh, pentru ca în caz de urgență să i se

poată administra la timp sîngele potrivit.

După cum se știe, 85 la sută din oameni sînt Rh-pozitivi și numai 15 la sută Rh-negativi. Dacă unei femei Rh-negative i se face o transfuzie cu sînge Rh-pozitiv, în sîngele ei se vor forma anticorpi care vor da loc la tulburări grave ale stării generale. Pe de altă parte, dacă soțul este Rh-pozitiv, fătul moștenește caracteristicile sanguine ale tatălui. Anticorpii formați în sîngele gravidei Rh-negative pot cauza un avort spontan, o naștere prematură sau o boală gravă a nou-născutului, cunoscută sub numele boala hemolitică sau eritroblastoză fetală.

Iată de ce gravidele Rh-negative trebuie controlate hematologic în tot cursul sarcinii. După naștere, copilul trebuie și el examinat hematologic, uneori alăptarea copilului de către mamă fiind interzisă pentru cîtva timp.

A doua consultație prenatală va avea loc la sfîrșitul lunii a 5-a sau începutul lunii a 6-a de graviditate. Cu prilejul acestui nou control, se va preciza vîrsta sarcinii, în funcție de ultima menstruație și de data la care viitoarea mamă a simțit primele mișcări ale copilului. Se va face de asemenea examenul de urină, care în ultimele două luni de sarcină va fi repetat din două în două săptămîni, pentru a se depista prezența albuminei și, eventual, a zahărului. Se va face apoi examenul secrețiilor vaginale, se va lua tensiunea arterială, se va cerceta modul de alimentare, de repaus, de îmbrăcăminte a gravidei, și se va nota greutatea corpului. Începînd din această lună, gravidei i se vor prescrie săruri de calciu și fosfor, o fiolă de vitamina D₂ de 600.000 u.i. pe gură și vitamina C.

Al treilea control prenatal se va face în primele 15 zile ale lunii a 8-a de graviditate, cînd medicul va urmări felul prezentației, cantitatea de lichid amniotic, dacă sarcina este unică sau gemelară precum și starea generală a gravidei. Totodată se va stabili data aproximativă a sarcinii în vederea acordării concediului prenatal (de 52 de zile înainte nașterii) și a primelor lecții de pregătire psihică a nașterii și de „școală a mamei”. În cazul ivirii unor tulburări în evoluția normală a sarcinii, medicul va putea institui măsurile necesare pentru înlăturarea lor.

În fine al patrulea control medical prenatal va avea loc în primele 15 zile ale lunii a 9-a, pentru a se verifica modul de prezentație a fătului și starea generală a gravidei. Cu acest prilej gravida va primi o fișă cuprinzînd datele medicale ale controalelor periodice și cele privind pregătirea psihică.

Măsurile de ocrotire a sănătății mamei și copilului nou-născut se încheie cu controlul post-natal, cam la 6 săptămîni după naștere, deci după terminarea leuziei, cînd se verifică sănătatea organismului matern, după care femeia își va putea relua ocupațiile normale dinaintea sarcinii.

Dr. Z. A. Barski

TERAPIE

Remedii

la îndemîna oricui..

ÎN convalescența hepatitei epidemice, în hepatitele cronice, la diabetici, la astenici, la bătrînii care pierd în greutate, o cură de drojdie de bere „fortifiantă” este salutară. Se vor lua 1—2 linguri pe zi administrate între mese. Cura este bine să dureze cel puțin 2—3 luni, cu o pauză de 10—15 zile după fiecare lună.

IMPOTRIVA porilor dilatați și a punctelor negre se va folosi următoarea loțiune: 3 albușuri bătute spumă, suc de la 2 lămii, 200 g alcool și 50 g apă distilată.

PENTRU tratarea pleoapelor inflamate din cauza oboselii, a insomniei sau a vîntului este recomandabilă aplicarea unei comprese cu esență de mușețel. Esența se obține din 2—3 lingurițe de mușețel uscat opărit cu un pahar de apă clocotită și lăsat 10—15 minute să se limpezească.

MIINILE aspre și înroșite cer o îngrijire specială. Este indicată de 3 ori pe săptămînă o baie de tărîțe de grîu fierțe în lapte. După ce amestecul a clocotit de cîteva ori se ia de pe foc și se lasă să se răcească. Cînd nu mai este decît cald, se bagă miinile în el și se țin astfel pînă cînd tărîțele s-au răcit complet. Apoi miinile se clătesc cu apă rece și se masează cu glicerină.

MASCA de iaurt aplicată pe un ten gras este un excelent remediu pentru împăstrarea pielii.

Poșta medicului

TUȘCHEVICI ALEXANDRU — Fetești, reg. București: Nu putem adăuga la tratamentul complex și competent aplicat în clinicile în care ați fost internat decît sfatul nostru de a avea răbdare și încredere că vor dispărea și ultimele sechele ale trombozei dv. cerebrale.

MUNTEANU SEBASTIAN — Bacău: 1) Exercițiile metodice cu haltere ușoare și cu extensorul vă vor dezvolta în scurt timp musculatura brațelor și toracelui. 2) și 3) Este probabil vorba de un așa-zis sindrom Klinefelter la care se recomandă 25 mg Testosteron (3 fiole pe săptămînă), vitamina E, glutarom și extract de tiroidă injectabil, în doze stabilite de medicul endocrinolog.

N. NAUMAN — Pitești: Terapie de substituție cu Testosteron 25 mg/zi, de 5 ori pe săptămînă, reducîndu-se ulterior, sub supravegherea medicului specialist, doza la 25 mg, de 2 ori sau o dată pe săptămînă. În continuare, terapie de stimulare cu Coripan (fiolă a 500 u.i.) de 3—4 ori pe săptămînă, timp de 2 luni, asociat eventual cu Madiol (3 cpr/zi).

H. A. — Cugir: 1) Împotriva hipertensiunii faciale (exces de păr) veți evita razele Röntgen. Decolorarea perilor cu: Rp. Perhidrol și lanolină, cîte 5 g, vaselină 10 g. Curativ, electroliză sau diatermocoagulare cu un ac fin la papila perilor (efectuată de un specialist experimentat). 2) Citiți răspunsul dat tov. Gigel Cospa — București, în numărul trecut.

HARY WOOLLY — Timișoara, RELU — Buzău: Cum practica în sine nu este dăunătoare organismului, efectele secundare pe care le acuzați se datoresc unei inhibiții psihice și unor aprehensiuni fără temeii obiective, pe care, înlăturîndu-le prin voință sau autosugestie, totul va decurge normal.

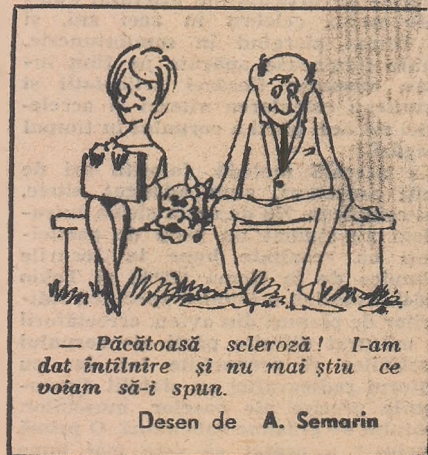
BARBU CARAGEA — Tr. Măgurele: Caracterul cronic al otitei dv. impune consultarea unui medic specialist, eventual internarea într-o clinică oto-rino-laringologică, afectiunea neputînd fi ameliorată prin tratamente de la distanță.

DELTA C. — București; MIKI — Cluj: Pasinal, 3 fiole/zi pe zi. Ser neurotonic 15 fiole (1 fiolă/zi), vitamina B₁, 3—4 cpr/zi, vitamina E, 3 cpr/zi, eventual Testosteron, fiole de 10 mg, 3 fiole pe săptămînă.

SCHILLING ROLAND — Hunedoara: 1) Singerările repetate (venesectii) constituie tratamentul cel mai eficient, aplicabil în toate cazurile de poliglobulie (creșterea anormală a globulelor roșii din sînge). În cazul cînd singerările s-au dovedit totuși insuficiente, se aplică tratamentul cu fosfor radioactiv (³²P) sau cu Fenilhidrazină, cu Myleran etc. Regimul alimentar nu comportă nici o restricție. 2) Corectarea astigmatismului se face cu lentile cilindrice, ce modifică numai direcția razilor care trec prin axul optic al cilindrului.

H. B. — 13 — Beiuș: Parte din defecatele dv. corporale se pot remedia prin înot și gimnastică. Cercetați capitolele respective din cartea „Cultura fizică și sănătatea” de dr. I. Drăgan (Editura Medicală 1965).

(Continuare în pag. 11-a)

— Păcătoasă scleroză! I-am dat întîlnire și nu mai știu ce voiam să-i spun.

Desen de A. Semarin

INDIA

Întâlnire cu un tigru și un trib

Uneori, ca să vezi trecutul, nu ai nevoie de o „mașină a timpului”. Îți ajunge un „jeep” sau chiar numai propriile-ți picioare. În „jeep”-ul nostru sînt trei persoane: șoferul, mister Seraf și subsemnata.

La un moment dat, printre copacii înalți ai junglei, încep să se zărească niște căsuțe. Este satul Govindopalli. Mașina oprește în fața unei circiumi de la marginea satului. Cîțiva tineri așezați în jurul unor măsuțe rotunde sorb zgomotos dintr-un ceai tare de culoarea cafelei.

— Ei, Seraf — strigă unul dintre ei. — Unde vă duceți?

— La tribul *bondo* — răspunde însoțitorul nostru. Nu cumva aveți la voi o hartă a regiunii?

— Nu, dar vă putem face rost — urmează prompt răspunsul.

Hotarele teritoriului *bondo* sînt clar conturate pe hartă, dar regiunea propriu-zisă este o mare „pată albă” pe care scrie: „Neexplorată din punct de vedere topografic”.

„După vreo trei mile drumul de care se sfîrșește iar „jeep”-ul intră pe o potecă care începe să se cațere în munți. Viteza se apropie de zero. Sîntem leoaică de sudoare, pleoapele, lipicioase, sînt gata să se prindă una de cealaltă.

— Încă un defileu și ajungem la *bondo* — îmi spune Seraf ca să-mi dea curaj.

Începe să se întunece. „Jeep”-ul ia piepștii ultimul urcus. După o cotitură însă Seraf ne înștiințează calm și simplu:

— Un tigru.

În fața noastră, pe potecă, la vreo cincisprezece pași, se aține un tigru mare, de o rară frumusețe, cu labe puternice și trup lung, muscular. Șoferul frînează. Văzînd că am oprit, tigrul se așează pe labele dîndărăt și începe să ne cerceteze fără jenă.

— Tii, ce ghinion, — exclamă Seraf — n-am luat nici măcar pușca cu mine.

Șoferul semnalizează, cu farurile, apoi le stinge. Dar tigrul clatină din cap, vrînd parcă să spună: „Nu vă osîteniți degeaba, tot nu plec”. Apoi, după ce reflectează puțin, fiara își propune să ne privească mai de aproape. Se ridică parcă în silă și pornește agale spre noi.

— Hotărîți repede ce să fac — șoptește îngrozit șoferul. — Nu pot să dau mașina înapoi, pentru că nu e vizibilitate bună. Dacă vreți, însă, o fac și pe asta, și ne prăbușim în prăpastie. Ar mai fi o soluție și anume să rămîm pe loc; în acest caz tigrul o să ne devo-reze pe toți. Alegeți?

Ce să spun, avem și de unde alege. Hotărîm totuși să rămînem pe loc. Ne aflăm într-o situație tragi-comică. Trei oameni în toată firea stau și așteaptă, absolut neputincioși, ca tigrul să binevoiască să-i mînce. Între timp fiara vîrgată se apropie și mai mult de mașină. O fixăm cu privirea, încercînd s-o hipnotizăm. Dar după ce face vreo cinci pași, tigrul se așează din nou și se zgîiește la noi. Noi la el.

— Hai să-l speriem — ne propune Seraf.

— Cum?!

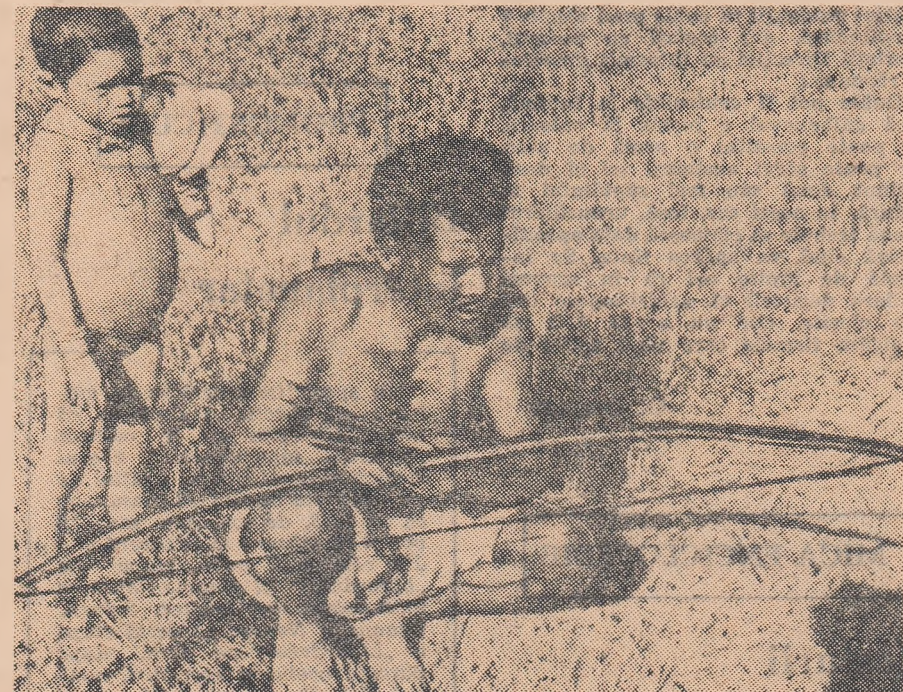
— Să strigăm.

N-avem o soluție mai bună, așa că începem toți trei să urlăm, dar o facem mai degrabă, după cum bănuiesc acum, de disperare:

— Uu-ho-ho! I-ho-ho! Hau-hau-hau! U-hu-hu!

Și o ținem așa o bună bucată de vreme. Ecoul ne răspîndește răcnetele sălbatice în toată jungla. Ascultîndu-mi zbireretele, încep să mă tem că dacă acum, în fața noastră, se află numai un tigru, n-ar fi exclus ca peste cîteva minute să ne trezim în preajma cu încă vreo zece, la care s-ar mai putea adăuga urși, elefanți sălbatici etc. Și atunci să te ții...

La început tigrul ascultă uimit originalul concert, apoi începe să dea semne de plictiseală. Deschide larg botul înarmat cu colți ascuțiți și prinde și el să urle. E clar că vrea să ne spună: „Tăceți!” Tăcem. După aceea înfricoșătorul patruped se ridică, arborînd un dispreț suveran. Pornește înainte pe potecă, aruncîndu-ne din cînd în cînd cîte o privire nimicitoare. Mașina o ia

Budamuduli, șeful tribului, este și un vîntor iscusit

și ea din loc. După vreo sută-două de pași, uriașul care ne amenință de-o bună bucată de vreme să ne expedieze în paradis se oprește din nou. Noi așijderea și începem iarăși să urlăm. Tigrul merge, noi după el, se oprește — îl imitam și răcnim. La un moment dat, însă, la o cotitură dispăre brusc.

Străbatem ultimul defileu pe un întineric beznă. Deodată, în fața noastră se ivește o lumină care se apropie și crește; e un felinar ce călăuzește pașii unui localnic.

— E Misra — îmi spune Seraf. — Învățător la o școală deschisă de curînd într-un sat *bondo*. O să vă ajute să-i cunoașteți tribul.

— Nu mă așteptam să veniți atît de tîrziu — ne spune Misra.

— Ne-a reținut un tigru — îl lămurireste Seraf.

— Un tigru? Departe de aici?

— Nu, nu prea.

— Ei, Sana! — strigă învățătorul.

Din întineric se ivește cît ai bate din palme o băiețaș.

— Aleargă în sat și dă de veste că în apropiere se află un tigru.

Băiatul se mistuie în noapte și peste cîteva minute beznă se sfîșiată de o limbă de foc.

— Au aprins un rug — ne spune Misra — *Bondo* procedează întotdeauna așa. Tigrii se tem de foc.

„Țara muntoasă a tribului *bondo* se află în regiunea Korapoot, la nord-vest de riul Machkand ce curge în lungul hotarului dintre statele Orissa și Andhra. Munții nu sînt înalți, au circa 1200 de metri, dar jungla virgină care-i acoperă fac aproape inaccesibilă țara *bondo*. *Bondo* înseamnă „oameni goi”. Tribul are o limbă proprie; izolarea a contribuit la conservarea culturii lui străvechi, care a luat ființă, se pare,

încă în epoca de piatră. Despre *bondo* nu se cunosc prea multe date, un lucru e însă sigur: face parte din cele mai vechi triburi din lume. Cultura tribului se înrudește într-o oarecare măsură cu străvechia cultură a arhipelagului malayez și a Oceaniei.

„Budamuduli este de doi ani șeful tribului. Prima mea întîlnire cu el are loc într-o împrejurare cam ciudată. E întineric beznă. Mă îndrept cu pas nesigur spre casă. Deodată, îmi apare în cale un localnic. Ridic lanterna să văd cine este, dar necunoscutul își acoperă ochii cu mîna, spre a-i feri de lumina puternică. Ține în mînă un arc splendid, împletit în fișii subțiri de piele. Partea din mijloc e învelită cu blană de tigru. Mă opresc fără să-mi pot smulge privirile de la superba armă. Abia după cîteva clipe observ că și localnicul este fascinat de lanterna mea.

— Facem schimb? — îl întreb.

Stăpînul arcului ia lanterna pe care l-o întind, sucește de cîteva ori întrerupătorul, luminează cu el coroanele unor coșaci din preajmă, după care îmi spune satisfăcut:

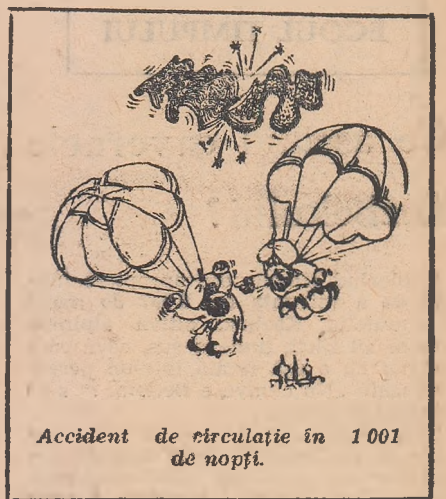
— Ia arcul. Dar să știi că asta e ca și cum ți-aș fi dat nevasta.

— Ai rămas fără soție?

— Da de unde! Mai am acasă încă două. Adevărate. Numai că arcul îmi era cea mai dragă nevastă.

A doua zi află că am intrat în posesia celebrului arc al căpeteniei tribului *bondo*.

Ca orice conducător, Budamuduli trebuie să rezolve litigii. Și belicoșii *bondo* au multe neînțelegeri, care-l obosesc din cale afară pe șef. Din această cauză a vrut chiar „să renunțe

Accident de circulație în 1001 de nopți.

SUEDIA

Mura — „imagine concentrată a țării“..

Suedia e socotită în genere o țară mică, ceea ce e adevărat dacă ne referim la populație. Căci cele opt milioane de suedezi ar putea trăi foarte bine numai în Londra; totuși țara lor e de două ori mai mare decît teritoriul Marii Britanii.

Domnește în general convingerea că Suedia este aproape cea mai bogată țară din lume, sau, în orice caz, cea mai bogată din Europa. Iată și cîteva date statistice care constituie serioase argumente pentru adepții acestei opinii. Suedia ocupă locul trei în lumea capitalistă în producția de energie electrică pe cap de locuitor (după Norvegia și Canada). Ei îi revine locul doi în producția de hîrtie pe cap de locuitor și tot locul doi în privința numărului de aparate telefonice. Iar în materie de automobile la sută de locuitori Suedia cedează locul numai S.U.A., Canadei, Noii Zeelande și Australiei...

„În „inima Suediei”, cum e supranumită uneori localitatea Mura, ajungem pe la miezul nopții. Din primul moment aflăm că localitatea în care urmează să rămînem cîteva zile nu este un oraș ci o mică așezare de tip urban, care a luat ființă în vremuri imemorabile. Tot din acele vremuri depărtate datează tradițiile și obiceiurile ei, casele și meșteșugurile, ba chiar și portul național, deși acum localicii îl îmbracă numai în zile de sărbătoare. Poate că localitatea e numită „inima țării” pentru că mai păstrează încă specificul național suedez?

Totuși adevăratul motiv e altul. Imprejurimile Murci — luncile-i liniștite și aglomerările de stînci, pădurile întunecoase de brazi și panglicile argintii ale riurilor — reprezintă peisajul suedez în miniatură sau, cum a arătat un poet de prin partea locului, „imaginea concentrată a țării”.

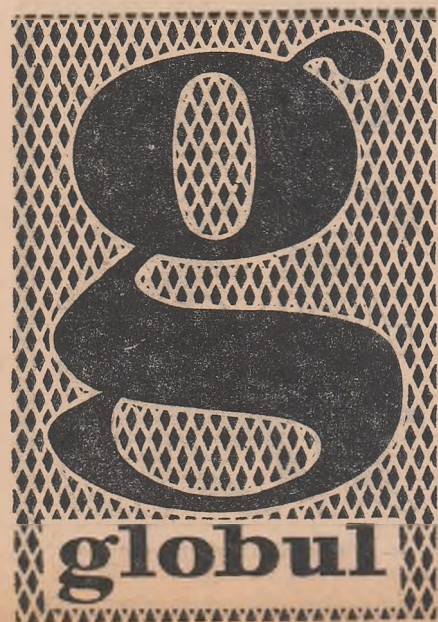
Alte localități de acest gen s-au transformat cu timpul în orașe mari sau mici. Mura însă a fost ocolită de impetuosul avînt industrial de la sfîrșitul secolului trecut și de expansiunea unui puternic concern care s-a statornicit în orașul vecin Falun. Mura e inconjurată de mine, de fumul gros și nociv care se înalță din coșurile întreprinderilor chimice și de zgomotul uzinelor metalurgice. Ea însă a rămas un mic tîrg comercial. Nici chiar de pe urma turismului nu realizează cîte știe ce beneficii.

Suedia modernă începe la 70 de kilometri depărtare de Mura, acolo unde prînd să se înalțe spre țării coșurile fabricilor.

După ce străbatem un nor cenușiu de fum, care plutește jos deasupra șoselei, ajungem la Burleng, un oraș complet deosebit de Mura, căci face parte din categoria orașelor industriale ale Suediei. E simbătă seara. Magazinele s-au închis, dar teatrele nu și-au deschis încă porțile. Străzile sînt însă aglomerate.

Ca centru industrial, Burleng există de mult. Dar chimia modernă este pentru el ca, dealtminteri, pentru toată Suedia, o ramură relativ nouă. Cu toate că are vechi tradiții, industria chimică se dezvoltă impetuos în această țară numai de două decenii.

Suedia zilelor noastre dispune, se pare, de toate ramurile industriale pe care trebuie să le aibă un stat modern dezvoltat — de la siderurgia la microelectronica. Recent, s-a fixat locul (la sud de Göteborg) unde urmează să fie construită prima centrală electrică atomică comercială...

ECOUL TIMPULUI

Ce ascund cavernele Kazbekului?

Explorând stîncile din apropiere înainte de a înfrunta cei 5047 de metri ai muntelui Kazbek, cițiva alpiști gruzini au zărit, undeva sus, ceva care semăna cu o ușă fixată într-un perete de bazalt. „Nu cumva e Betlemi?” s-au întrebat alpiștii.

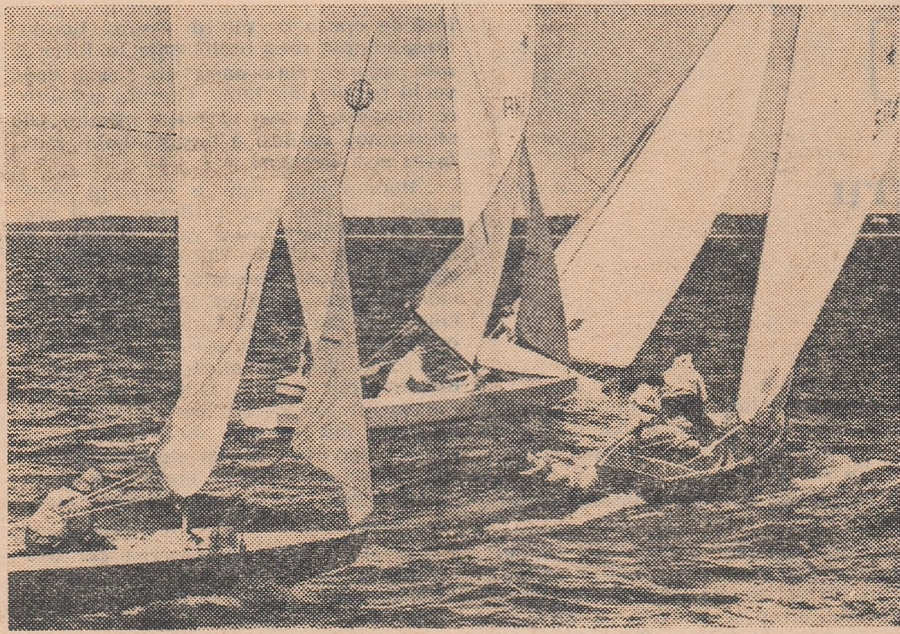
Toți gruzinii, de la mic la mare, au auzit de Betlemi. O veche legendă povestește că într-una din cavernele Kazbekului, numită Betlemi, a trăit vreme îndelungată un pustnic. Singura lui legătură cu lumea înconjurătoare era un lanț de fier de care muntenii agățau din cînd în cînd un coș cu alimente. O altă legendă susține, însă, că în Betlemi, niște fugari au ascuns, cîndva, comorile regilor gruzini și apoi s-au înjunghiat pentru ca nimeni să nu divulge vreodată secretul. Iar într-o lucrare a istoricului gruzin Bagrationi se menționează existența mai multor caverne săpate la mare altitudine în stînci și a unei mănăstiri durate în corpul muntelui.

Cum se putea, însă, ajunge la acea ușă îndărătul căreia se afla rezolvarea enigmei? Peretele de bazalt era înalt de 400 de metri și atît de neted încît nici temerarii alpiști nu s-au încumetat să-l escaladeze. Au fost nevoiți să aleagă un drum ocolit, să urce pe versantul opus și apoi să coboare cu coarda.

Și iată-i deschizînd ușa neatînsă de secole. Îndărătul ei se afla o imensă peșteră boltită. Lumina soarelui pătrundea printr-o crăpătură din peretele stîncii, dînd la iveală o podea acoperită cu plăci de sist, o masă, un sfeșnic de bronz, monede vechi, un steag cu inscripții din secolul XII. Ciocnînd podeaua cu bastonul, vizitatorii peșterii au dat de un loc ce suna a gol. Să fie o ascunzătoare? Alpiștii nu și-au continuat investigațiile, lăsîndu-le în seama arheologilor.

Coborînd cu coarda, sportivii au constatat că peștera se află la o altitudine de 4100 m deasupra nivelului mării. Iar jos, la poalele stîncii, au descoperit ruinele unei mănăstiri tăiată în stîncă, cu coloane ornamentate cu motive antice și străvechi inscripții gruzine.

Ce vor găsi cercetătorii care se pregătesc să studieze Betlemi și împrejurimile? Ei presupun că în aceste regiuni a existat altă dată, prin secolul XII, un important centru religios, compus din mai multe mănăstiri adăpostite în caverne. De altminteri, în munții Gruziei au mai fost descoperite asemenea lăcașuri, iar Betlemi a rămas necercetat numai din pricina inaccesibilității sale.

Pe Marea Baltică la întrecere cu pescărușii

tale, și care constă în aruncarea de diferite obiecte în cel care a provocat nemulțumirea. În acest scop italienii folosesc cel mai adesea portocalele, după cum e și de așteptat pentru o țară mediteraneană, francezii și belgienii preferă pietrele, englezii ouăle clocite. În legătură cu ultimele „proiectile” improvizate recent de studenții englezi, un ziarist s-a gîndit să adreseze Direcției pentru controlul comerțului cu ouăle o întrebare pur teoretică: cum au știut studenții că ouăle erau clocite? Conștiincioși, dar certați cu umorul, salariații Direcției au întocmit următorul răspuns:

„Ouăle pot fi controlate la lumină. Dacă gălbenușul e închis la culoare, oul poate constitui o armă de atac. Dar poate servi aceluiași țel și dacă e finut două sau trei săptămîni la căldură. În acest caz, însă, aruncătorul de ouă trebuie să cunoască data aproximativă cînd va apărea ținta. Se înțîmplă de multe ori ca în scopuri similare doritorii să achiziționeze ouă gata clocite, dar nu avem voie să divulgăm firmele care vînd astfel de ouă”.

O. Orestov

MICA ENCICLOPEDIA

Nasturii

Cînd au fost inventați nasturii?

Nimeni nu și-a pus în gînd să stabilească data primei lor apariții sau să descopere pe creatorul lor. Se știe doar că vechii locuitori ai Cretei își încheiau tradiționalele lor fuste în nasturi, acoperindu-i însă cu briul, un articol vestimentar obligatoriu. Au fost cunoscuți și în Grecia antică. Veșmintele statuiilor ce se înalță și azi în acropola ateniană sînt prinse în nasturi.

Apoi, din motive necunoscute, nasturii au trecut printr-o perioadă de dizgrație, ajungînd, în evul mediu, un articol de lux folosit mai curînd în scopuri decorative decît utilitare. Între secolele XII—XIV, de pildă, ei au dispărut aproape cu desăvîrșire. În secolul XV s-au dat bătui ultimii adepți ai nasturilor, îmbrățișînd atotputernica modă a șnururilor, eghiletelor etc.

Dar în veacul următor nasturii și-au reluat ofensiva și au tentat publicul prin cele mai variate forme și culori. Referindu-se la secolul XVI istoricii notează că oamenii au reacționat la excesul de șireturi printr-un exces de nasturi. Împodobirea veșmintelor cu un număr cît mai mare de nasturi a devenit o trăsătură caracteristică secolului și a creat adevărate pasiuni. Printre victimele noii mode s-a numărat și regele Franței, Francisc I. El a comandat bijutierului curții nici mai mult nici mai puțin decît 13600 de nasturi de aur care urmau să împodobească costumul regal din catifea neagră. Fiul lui Francisc I, Henri III, a moștenit pasiunea părintelui său dar, fire posacă și pesimistă, a cerut ca cele 18 duzini de nasturi de argint, comandați în 1583, să aibă forma unor crani. Un alt înalt personaj, regele Rudolf al II-lea al Ungariei, a devenit celebru prin faptul că-si cumpăra din Spania un mare număr de nasturi din materiale scumpe, pasiune care a făcut ravagii în visteria statului.

Nici curtenii nu se lăsau mai prejos. Hainele lor se încheiau în cel puțin 14, dacă nu în 34 de nasturi, plus alți 12 de fiecare mincă.

Soarta nasturilor a fost capricioasă ca moda și gusturile. Pînă și azi, cînd s-a decretat triumful spiritului practic și al confortului, nasturii continuă să fie folosiți și în scopuri decorative. Ba chiar, din cînd în cînd, în exces.

D. Prozorov

PRONOSTICURI

Biliardul interplanetar

Un specialist american în motoare cu reacție a declarat că între 1970—1980 va fi realizat „biliardul interplanetar”, zborul rîcoșat al unui aparat spațial de pe o planetă pe alta. El presupune că în 1978, de exemplu, savanții vor fi în măsură să realizeze una din cele mai grele etape ale „biliardului” și anume lansarea unui aparat spre Jupiter, Saturn, Uranus și Neptun. Această etapă a „biliardului” va dura, după părerea aceluiași specialist, nouă ani. Va fi un adevărat record deoarece, după cum arată calculele, un zbor direct spre Neptun ar trebui să dureze nu mai puțin de 30 de ani.

Pentru această performanță va fi, însă, nevoie de motoare alimentate de energia furnizată de dispozitive capabile să transforme lumina Soarelui în electricitate. În momentul de față specialiștii lucrează la perfecționarea acestor dispozitive.

(Din „Za rubejom”)

PE GLOB

Premiere

● În Anglia a fost deschisă prima bibliotecă din lume pentru cititorii cu vedere slabă. Toate cărțile din bibliotecă sînt tipărite cu literă mare.

● Căutînd un loc potrivit pentru construirea unui dig, un inginer din statul Wisconsin (S.U.A.) a constatat că teritoriul ales de el fusese folosit în scopuri similare de constructori necunoscuți. Examinarea digului a dus la descoperirea unei dovezi în plus a rivalității dintre hidrotehnicienii și... castori. Într-adevăr, după urmele de dinți lăsate pe trunchiurile de popi din care fusese meșterit digul, s-a constatat că acei „constructori necunoscuți” nu erau alții decît castorii. Ei au reușit să înjghebe un stăvilar înalt de doi metri, astăzi îngropat în pămîntul mlăștinos. Analizînd trunchiurile cu ajutorul carbonului

radioactiv, specialiștii au stabilit că digul castorilor datează din anul 870 i.e.n.

● Ce efort trebuie să depună o plantă, mai exact germenele ei, pentru a străpunge solul? Cu un aparat construit special în acest scop, un grup de cercetători a reușit să constate că germenele porumbului, de exemplu, trebuie să dezvolte o forță egală cu 0,25 kg.

● Două dintre cele mai originale magazine funcționează în capitalele Franței și Angliei. La Londra, de pildă, există un magazin de bijuterii în care pot fi achiziționate coroane, sceptre, săbii și alte atribute ale puterii regale. Obiectele nu sînt, firește, originale, ci copii, împodobite cu pietre false, după cele păstrate la palatul regal. Rostul magazinului este de a aproviziona muzeele cu acest gen de exponate și, eventual, de a satisface unele gusturi extravagante. Magazinul, ce se va deschide în curînd la Paris, se va adresa în schimb, unui cerc foarte larg de cumpărători, căci mărfurile lui vor fi destinate exclusiv odihnei de noapte: saltele-leagăn, lămpi „hipnotice”, generatoare de sunete cu efecte somnifere, măști împotriva sforăitului și un bogat sortiment de ceaiuri soporifice.

IMAGINAȚIE FECUNDĂ

Copiii monstrului

Două dintre așa-zisele enigme ale naturii au stîrnit cele mai aprige discuții în rîndurile specialiștilor și ale profanilor. E vorba de „omul zăpezilor” și de „monstrul” din Loch Ness.

În ultimii cîțiva ani, naturaliștii au ținut lacul scoțian Loch Ness sub o supraveghere permanentă, în speranța că „monstrul”, o vietate imensă și ciudată, își va face apariția și va putea fi fotografiat. Pînă în momentul de față n-au reușit să-l vadă, dar cîțiva automobilești care au poposit pe malul lacului i-au informat pe oamenii de știință că au văzut... nu, nu monstrul în carne și oase, ci douăsprezece progeneruri ale lui. N-au reușit, ce-i drept, să-și argumenteze declarația prin fotografii, sau filme și să-i convingă pe naturaliști. Dar o seamă de entuziaști cred cu tărie că, așa stînd lucrurile, grădina zoologică londoneză se va îmbogăți în curînd cu cel puțin un exemplar de balaur acvatic. Căci dacă capturarea unui animal adult și șiret e o treabă dificilă, ademenirea unui pui neștiutor trebuie să fie o nimica toată.

V. Beleakov

RĂSPUNS LA O ÎNTREBARE

Împotriva musafirilor nepoftiți

Există o mie și unul de procedee de a-ți manifesta protestul. Să ne oprim numai la unul, mai puțin delicat dar cu un fel de tradiție în unele țări occiden-

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

ANTONIO SINATRA — București: Efectele stimulatoare ale cafelei la cei care nu o suportă pot fi obținute cu ajutorul ceaiului. O ceașcă de ceai conține tot atita cafeină cât o ceașcă de cafea, dar ea e mai bine tolerată, fiind combinată cu acid tanic. Această „combinație” întârzie acțiunea cofeinei și îi diminuează efectul excitant. Dintre preparatele sintetice, benzedrina are o acțiune stimulentă în doze de 1-3 compr. / zi, dar trebuie luată cu prudență, dând „obișnuință”.

SANDU MIHAI — Bacău: Mai mult ca sigur că totul se datorește cistitei. Prin tratarea ei corectă, lucrurile vor reîntra în normal.

UNGUREANU DRAGOMIR — Panoai (Suceava): Nu răspundem decât pe această cale. 1) Simptomele radiologice nu apar întotdeauna în durerile reumatice. 2) Cura balneară la Băile Herculane va fi utilă. 3) Nu. 4) Medicamentele anti-reumatice pe care le menționați reprezintă întregul „arsenal” terapeutic disponibil la ora actuală.

N. ADAM — Corabia: Tratamentul antireumatic respectiv se aplică numai la Spitalul Brincovenesc. Terapia cu ultrasunete se administrează în majoritatea policlinicilor raionale. Citiți și răspunsul dat sub Ungureanu Dragomir — Panoai (Suceava).

BORSOI OSCAR — Lupeni: Adresați-vă serviciului de neuro-chirurgie al spitalului Gh. Marinescu, București, șos. Berceni nr. 10.

I. CRIVĂȚ — București; LUP ION — București; BACIU GH. — București; POPESCU GH. — Iași; IONESCU ION — Orăștie; ARONZYCU — București: Tulburările pe care le acuzați necesită un tratament complex efectuat cu perseverență. În primul rând o terapie susținută pentru fortificarea sistemului nervos, din care nu vor lipsi tranchilizantele majore (clordelazin, în doze moderate de 1-3 tabl. de 25 mg/zi) sau relaxantele (Napoton 1-3 drajeuri/zi), vitaminoterapia (B₁ B₆ B₁₂ serii lunare de 10 fiole), hormonoterapia (Madiol 3 drajeuri / zi sublingual, 15 zile lunar) și eventual ser neurotonic asociat cu Fosfobion câte 10 fiole lunar (în zilele fără vitaminoterapie). Dar mai presus de orice, auto-psiho-terapia, „medicamentul” cel mai eficace, care este în mîinile dv.

TUTULEA VIORICA — Sebeș-Alba: Astmul bronșic fiind o boală cronică, cu mijloacele actuale nu se pot obține decât ameliorări pasagere. La tratamentul desensibilizant cu cortizonice (Prednison + ACTH) și miofilin, pe care îl practicați, puteți adăuga Teogluin tablete sau injecții și aerosoli cu antibiotice + efdrină.

A. PIERRE — Caransebeș: Este o anomalie, dar nu are nici o legătură cu ereditatea. Poate avea influențe negative prin inhibiție psihică.

GINA — Corabia: 1) Nu cunoaștem o sursă pentru planta care vă interesează. 2) Încercați un tratament cu Gerovital H 3, sub supraveghere medicală. 3) Pen-

tru operații estetice, adresați-vă clinicii de chirurgie plastică și reparatoare, București, str. Arh. Mincu Nr. 7.

TEODORA — Făgăraș: Citiți răspunsul dat sub Gina — Corabia la punctul 3.

O CITITOARE DIN BUCUREȘTI: Sterilitatea dv. este totuși tratabilă. Vă recomandăm internarea într-o clinică de specialitate, de pildă la Spitalul Polizu, unde se fac asemenea tratamente.

S. P. — Ineu: Vă recomandăm să vă adresați unui medic specialist neuro-psihiatru.

PIRNEAVA EMILIA — Arad: 1) Spermograma care s-a făcut este suficientă pentru diagnosticul sterilității masculine. 2) Tratamentul a fost judicios condus, dar din păcate el nu dă întotdeauna rezultatele așteptate. 3) Chiar dacă dv. nu suferiți de sterilitate, șansele sînt minime. 4) Soluția poate fi în cele din urmă infiriera unui copil, dar formele juridice despre care ne întrebați depășesc competența noastră.

VASILE ELENA — Ploiești: Vă recomandăm să vă adresați Clinicii dermatologice a spitalului Colentina, București, șos. Ștefan cel Mare 21.

MIOARA SMINTINEL — București: 1) În caz că nu găsiți medicamentul respectiv, cereți farmacistului să vă prepare o soluție de novocaină 2 la sută (200 ml) pe care o veți putea utiliza drept loțiune. Faceți masaj la două zile, la rădăcina firelor de păr timp de 15 minute cu cea 10 ml. soluție. Pentru spălare utilizați săpun medicinal cu gudron și sulf. 2) Pentru tenul uscat masaje ușoare cu următoarea cremă: Lanolină 30 g, Cetaceum 10 g, Butyr cacao 10 g + Ol. olivar conserv. 15 g, Vitamina B 6 fiole n. III, Vit. A. ol. fiole n. II.

A. T. — Oradea: Vă sfătuim să faceți un efort de voință și imediat ce situația vă va permite să intrați în normal. Succes la examene!

V. P. — Focșani: Depilatoarele chimice, inclusiv cel indicat de noi, nu au decât efecte trecătoare. Puteți repeta rețeta ori de câte ori aveți nevoie.

A. CONSTANTIN — Tileagd (Crișana): Adresați-vă Centrului de hematologie, str. Dr. Felix 89 și Clinicii hematologice, Bd. Mărăști 63, București, unde se fac cercetări în acest sens.

TITUS MLADINESCU — Motru (Oltenia): Vă aflați într-un „cerc vicios” din care, e drept, este dificil să ieșiți. Printr-un tratament complex însă, endocrin și neurologic, și printr-o autopsihoterapie susținută s-ar putea să ieșiți din impas.

PETRAȘCU V. — Pitești: Pentru albierea și catifelarea tenului și mîinilor: hidrochinonă 2 g, ac. salicilic 2 g, camfor 1 g, vaselină 20 g, lanolină 10g. La câteva zile frecții cu țărițe de griu stropite cu apă oxigenată. În jurul ochilor, aplicați crema Nutrin sau Doina. Renunțați la folosirea săpunului, curățați-vă fața cu emulsia Mimoza.

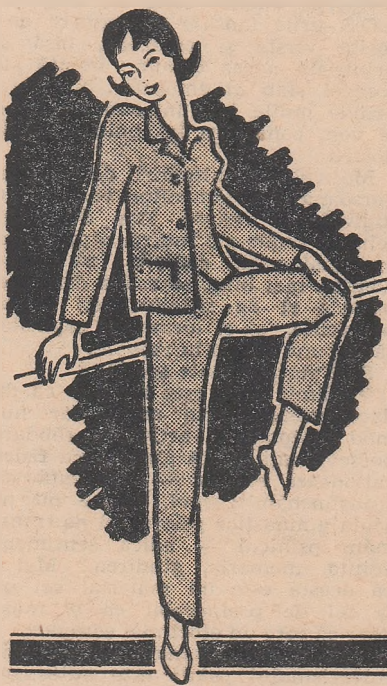
C. P. — Brașov: Medicamentele respective se obțin cu rețetă eliberată de medicul specialist dermatolog pe baza diagnosticului stabilit de acesta, de la farmacia aprovizionată în acest scop.

CONSUMAȚI PRODUSELE LACTATE

SIBIANA

- BRINZĂ TOPITĂ ÎN PASTE CU DIVERSE INGREDIENTE ȘI CONDIMENTE.
- BRINZĂ TOPITĂ CU SALAM SAU ȘUNCĂ.

ȚESĂTURI IMPRIMATE

— DIFTINA — FINET

— BORSEC, INDIAN

— ENKA-PIJAMALE

și țesături vopsite în

fir și în bucată pentru

cămăși și costume

produse de

ÎNTRERPRINDERILE
TEXTILE GALAȚI

Reînnoiți-vă abonamentele la
VEAC NOU

CEREȚI
tofe din lînă pură,
cu fire fine,
superioare

produse de
LIBERTATEA
SIBIU

VARIAT
SORTIMENT
DE DESENE ȘI CULORI

I.C.S. MAGAZINUL UNIVERSAL BUCUREȘTI, str. Bărăției nr. 2, anunță pe cumpărătorii săi, că magazinul este deschis zilnic între orele 8-21, joi 8-13, 16-21; duminica 8-12 și oferă un bogat și variat sortiment de confecții de vară, rochii imprimate, țesături și imprimeuri pentru vară, tricotate, articole pentru plajă, galanterie, articole pentru nou născuți, articole electrice etc.

Începînd de la 1 iunie 1967, noi articole se vînd și în rate.

La mare, la mare!

In garderoba de concediu, ansamblul de plajă ocupă un loc important. In privința lui sînt cîteva cerințe de care trebuie să ținem seama dacă vrem să ne remarcăm (sau, dimpotrivă, să trecem neobservate — în sensul bun), în forța pestriță a litoralului.

Elementul principal al ansamblului este costumul de baie. Pentru el, „materia primă” ideală sînt țesăturile de bumbac și de in, uni sau imprimare, de preferință în culori vii. Sub reflectorul puternic al soarelui, ele arată deosebit de frumos, trăiesc parcă.

Forma și proporțiile costumului cer o atenție specială. Aici are importanță fiecare centimetru, așezarea și conturul fiecărui detaliu. Defectele noastre, pe care rochiile le maschează — uneori chiar cu foarte mult succes —, devin vizibile cînd rămînem în costumul summer. Și în această situație ele trebuie nu subliniate, ci ascunse, în limita posibilităților. Pentru o persoană grasă, de exemplu, e mai indicat costumul întreg, care acoperă o suprafață mai mare și ține mai bine în frâu excedentele carnale.

In funcție de costum vom asorta toate celelalte accesorii ale ansamblului.

Cînd silueta și costumul se pun în valoare reciproc...

Casca, pălăria, geanta, cearceaful de plajă, sandalele, brățările de lemn, de material plastic sau de ceramică trebuie să alcătuiască un tot armonios. Putem combina dungile cu buline, motivele florale cu carourile. Dar nu la întîmplare.

PERSONALITATEA E PERFECTIBILĂ

Gimnastica voinței

Istoria oamenilor mari a înregistrat, pe lângă geniile „născute”, și genii „făcute”. Făcute de ele însele. Dacă Mozart, Rafael, Pușkin sau Eminescu cîntau așa cum cîntă pasărea cerului, timidul și bilbiitul Demostene, ajuns cel mai mare orator al Greciei antice, Wagner, care a învățat notele muzicale la 20 de ani, Van Gogh, care și-a înfruntat destinul pentru a deveni pictor, Darwin, de care taică-său se temea că va fi rușinea familiei și alții, sînt produsul voinței lor excepționale, al tenacității, al strădaniei permanente de autoexprimare și autodepășire. Asta nu înseamnă că formula geniului se reduce la voință + tenacitate + nevoia de autoexprimare și autodepășire. Pe lângă toate acestea, „geniile făcute” au avut, neîndoielnic, și „scînteia divină”. Dar nu e mai puțin adevărat că fără

urialele lor eforturi volitive, într-un noian de indolență, de lipsă de voință, de dezorganizare, această scînteie s-ar fi stins, cum probabil s-a întîmplat, se întîmplă și se va întîmpla mereu cu nenumărați alții.

Am făcut această introducere pentru a arăta că în fond fiecare om se poate crea pe el însuși. Nu la nivelul geniilor, bineînțeles. Dar nici la nivelul obișnuit de auză mediocritas nu e rău să ne debarasăm de anumite defecte neplăcute

și incomode, să ne realizăm mai deplin. „Rețeta” ne este dată de tînărul om de știință sovietic Vladimir Levi, care o expune pe larg într-un studiu de proporții ample, scris ca răspuns la S.O.S.-urile lansate de oameni de diferite vîrste și categorii, însă uniți printr-un necaz comun: voință slabă, control slab al emoțiilor. Studiul cuprinde multe idei interesante, pe care le vom concentra în limitele spațiului nostru.

Motivele nemulțumirii de propria lor persoană ale oamenilor variază de la individ la individ. Dar dezideratele, țelurile finale ale tuturor sînt mai mult sau mai puțin comune: să se poată domina mai bine, să scape de obiceiuri proaste și de trăsături de caracter neplăcute, să-și dezvolte capacitățile, să se pună deplin în valoare.

Sînt posibile toate acestea?

Vladimir Levi este convins că da — dacă vrem foarte mult, dar nu în mod platonic, ci activ, cu răbdare și perseverență. Dacă gimnastica fizică — raționează el just — ne ajută să ne transformăm corpul, de ce nu ne-ar ajuta gimnastica psihică să ne transformăm psihicul — adică sentimentele, voința, memoria, gîndirea? Mai ales că acesta este un material cel puțin la fel de prelucrabil ca și mușchii, doar că cere un efort mai complex.

După Levi, elementul de bază al culturismului psihic este autosugestia. „Din antichitate și pînă în zilele noastre, autosugestia a fost folosită de oameni în diferite scopuri. Magia, religia, medicina, arta, pedagogia, munca — pretutindeni unde a fost nevoie de o influență puternică și profundă asupra psihicului uman, s-a recurs la autosugestie. Forța autosugestiei i-a făcut pe oameni invalizi, i-a băgat în mormînt, dar tot ea i-a scăpat de suferințe și de moarte, dezvoltînd posibilitățile neuzitate, neașteptate ale psihicului.”

A te autosugestia înseamnă a te sili să crezi ceva. Schema autosugestiei arată astfel: trebuie — vreau — pot — sînt. Mișcarea se face de la conștient la subconștient, de la hotărîre la credință, la convingere.”

Făcînd cunoștință cu diferite metode de autosugestie aplicate în medicină, Levi a ajuns la convingerea că unele dintre ele, în chintesența lor, pot fi aplicate și la un cerc mai larg de oameni sănătoși. De altfel, în unele țări se și practică acest sistem: televiziunea transmite ședințe de așa numit „antrenament autogen”, al cărui scop este relaxarea totală, împrăștierea psihicului pe calea autosugestiei.

Levi propune ca punct de plecare antrenamentul autogen și recomandă cîteva metode mai răspîndite și mai accesibile.

Una dintre ele se bazează pe concentrarea asupra senzației de căldură și greutate care ne cuprinde corpul. Șezînd în „poziția vizitiului”, adică cu capul puțin aplecat în față și coatele rezemate de genunchi, să ne închipuim cu insistență că „mîna dreaptă (sau stîngă) devine grea și caldă... ca o vată imbibată cu apă caldă”. Destul de repede, cam peste un minut-două, avem realmente senzația de greutate și căldură în mînă (fiindcă se dilată vasele și se destind mușchii). Prin antrenamente repetate, această senzație se întărește și apare de fiecare dată cu tot mai multă ușurință. După ce exersăm ambele mîini, aplicăm sistemul la întregul corp. După aceea, Levi recomandă să ne concentrăm pe senzația de „răcoare în regiunea frunții”. Aceste două senzații combinate

(căldură și greutate în corp, răcoare în regiunea frunții) creează o stare de libertate emoțională deplină și totodată de concentrare, de autodominare.

Același rezultat se poate obține și prin exerciții de respirație egală, rară, profundă (gîndiți-vă la efectul „oftatului de ușurare”) sau prin mișcări circulare ușoare efectuate din toate încheieturile, cu concentrarea (deci autosugestionarea) pe senzația de relaxare totală. Levi recomandă practicarea antre-

mentului autogen timp de o lună, zilnic, dimineața și seara, cîte 10—15 minute. Antrenamentul autogen ridică tonusul volitiv și ne asigură echilibrul emoțional. El este baza perfecționării ulterioare a psihicului.

După ce stăpînim elementele antrenamentului autogen, continuăm cu „formulele de autosugestionare”. „Pe fondul „relaxării concentrate” obținute prin acest antrenament, vă concentrați la maximum asupra unor imagini puternice, pline de plasticitate, sau asupra unor formule verbale expresive, laconice, exprimînd esența acelei stări pe care vreți să o obțineți”.

Iată cîteva formule de dimineață pe care le propune Levi. Ele pot fi repetate și în gînd, nu neapărat cu voce tare. Esențial e să ne pătrundem de conținutul, de sensul lor. Le spunem sînd în pat: „Prospețime și bună dispoziție”. „Sînt plin de energie”. „Sînt stăpîn pe mine”, „Sînt stăpîn pe timpul meu”. „Am în față o zi rodnică”. „Voința mea e încordată ca un arc”. „Mă pregătesc, atenție, mă scol!”

În aceeași clipă ne dăm jos din pat și trecem la treburile de dimineață.

Aceste formule sînt recomandabile în special pentru oamenii cu voință slabă.

Formulele de autosugestionare pentru oamenii cu dezechilibru emoțional propuse de Levi sînt următoarele: „Mă liniștesc fără să fac eforturi”. „Sînt sigur de mine”. „Sînt degajat”. „Prezența mea e plăcută oamenilor”. „Zîmbesc interior”. „Imi face plăcere să fiu în societatea oamenilor”.

Formulele de seară au scopul de a liniști, de a relaxa. Ele sînt: „Liniște și satisfacție”. „Mă eliberez de griji”. „Gîndurile se retrag leneșe”.

Regula principală a formulelor de autosugestionare e aceea că ele trebuie să afirme, nu să nege, să fie formule de atac, nu de apărare.

Acestea sînt doar cîteva exemple. Fiecare — ne asigură Levi — poate să compună și alte formule, potrivite cu individualitatea lui, cu scopurile pe care le urmărește. Totul e să avem răbdare și perseverență, să nu ne descurajăm de insuccese, să nu ne plictisim pe parcurs, dacă urmărim realmente să devenim stăpîni pe voința și emoțiile noastre.

INTREBARE DE SEZON

Cum vă odihniți?

Întrebarea este foarte de sezon, acum, cînd drumurile concediilor îi poartă pe oameni la mare și la munte, la șes și la deal, după preferințe, după nevoi, sau și după una și după alta. Și foarte serioasă. Organizarea odihnei, găsirea unei formule optime de petrecere a concediului, astfel încît să ne reîmpropătăm forțele după un an de muncă, sînt probleme care merită toată atenția.

De aceea, dacă vă pregătiți să plecați în concediu, aruncați-vă ochii peste răspunsurile pe care le-au dat la întrebarea: „Cum vă odihniți?”, două bine cunoscute personalități sovietice: regizorul Nikolai Akimov, conducătorul Teatrului de Comedie din Leningrad, și cîntărețul și actorul Leonid Utiosov.

NIKOLAI AKIMOV: Nu știu de loc să mă odihnesc așa cum se crede că e bine — adică nefăcînd nimic. De cîte ori am încercat să-i imit pe cei din

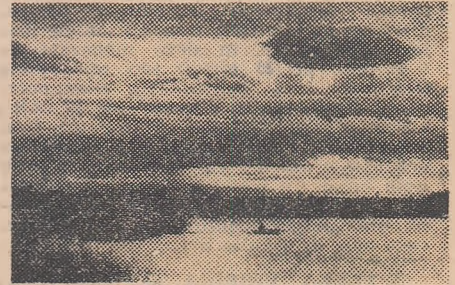
jurul meu, am căzut într-un negru pesimismo și am simțit dorința acută de a nu trăi așa mai departe.

Modul ideal de a mă odihni este schimbarea activității. În concediu mă dedic unor ocupații care îmi plac foarte mult, dar pentru care nu am timp în restul anului. De regulă ptez portrete. Mai ales în aer liber.

Sau: călătoresc cu un țel precis — adun materiale pentru un spectacol nou ori numai așa, ca să am de rezervă; scriu, fac fotografii. În general sînt convins că fiecare om trebuie să aibă pe lângă profesia de bază, o îndeletnicie favorită, chiar dacă nu-i aduce avantaje materiale.

Anul trecut mi-am petrecut concediul în împrejurimile Leningradului, în mijlocul naturii, desenînd șapte-opt o e pe zi. Seara jucam șah.

În acest răstimp am făcut schițele de decor și costume pentru „Nunta lui

Krecinski”, spectacol pe care l-am montat pe scena Comediei Franceze din Paris. Nu mi-a fost chiar ușor, totuși m-am odihnit, scăpînd de ocupațiile obișnuite, de telefoane și de ședințe!

Experiența mea m-a condus la următoarea concluzie: dacă viața fără țel este obositoare, și odihna fără țel nu-i odihna.

Mi se pare dăunător să-ți istovești puterile sub pretextul că te odihnești, jucînd cărți ore în șir sau sînd lipit de scaun în fața televizorului. Complet neindicate pentru locurile de odihnă sînt difuzoarele puternice, aparatele de radio care te urmăresc pretutindeni pas cu pas, fără cruțare. Eu unul le-aș interzice și aș considera drept act huliganic folosirea lor abuzivă în locurile de odihnă.

LEONID UTIOSOV: Vreau din toată inima să mă odihnesc, dar nu-i chip. Să nu înțelegeți de aici că apar pe scenă în toate cele 365 de zile ale anului. Nici vorbă. Am și eu pauze, concedii. Dar nu reușesc să mă odihnesc. De exemplu: plec în Crimeea, la mare. Stau în tren și zgomotul ritmic al roților mă leagă de odihnă. Deodată se deschide ușa compartimentului și își face apariția trei bărbați:

— Tovarășe Utiosov, sîntem din compartimentul vecin, toți vă roagă să veniți la noi să ne cîntați ceva.

— Dragii mei, sînt în concediu!

— Și noi sîntem în concediu, ei și?

— Dar cîntecul e munca mea.

— Ce muncă mai e și asta!

— Nu, tovarășe, nu pot. Trenul nostru are 14 vagoane — înseamnă să trec din vagon în vagon și să cînt!

— De ce nu? Doar sînteți artist al poporului, cîntați, deci, pentru popor!

— Și cînd să mă odihnesc?

Cînd stau de vorbă cu un medic, oamenilor le place să-i ceară consultații:

— Domnule doctor, dimineața am o senzație de etc. etc.

Doctorii detestă astfel de întrebări. Și au dreptate — în concediu sau în zilele de odihnă fiecare vrea să se desprindă de munca lui obișnuită. Eu îi înțeleg. Dar asta nu-i oprește pe medici să adreseze artiștilor rugămîntea: „Cîntați-ne ceva” sau „Recitați-ne ceva”!

Așadar, formula de bază: în concediu nu face ceea ce faci în tot cursul anului. Dacă lucrezi sînd jos, odihnește-te în picioare.